

RE: SOURCE

**Programbeskrivning för
det strategiska innovationsprogrammet
RE:Source
2019 – 2021**

With support from

VINNOVA
Sweden's Innovation Agency

 Swedish
Energy Agency

FORMAS

Strategic
innovation
programmes

Innehåll

Sammanfattning	1
RE:Source	2
Definition av innovationsområdet – Hållbart materialnyttjande.....	2
Programbeskrivning för RE:Source	4
Strategisk styrning och utveckling av RE:Source.....	4
VAD: RE:Source fokuserar för etapp 2.....	8
HUR: RE:Source arbetssätt	9
Mångfald och jämställdhet.....	10
VEM: RE:Source styrning.....	10
Samspel med andra	11

Bilagor

- A. Verksamhetsplan och budget för RE:Source
- B. Effektlogik för RE:Source
- C. Organisationshandbok för RE:Source
- D. Kommunikationsstrategi för RE:Source

RE:Source

RE:Source är ett nationellt strategiskt innovationsprogram verksamt inom innovationsområdet hållbart materialnyttjande. Programmets medlemmar representerar i huvudsak tre aktörsgrupper: näringsliv, offentlig verksamhet och forskning. Finansierande myndigheter är Energimyndigheten, VINNOVA och Formas. De aktörer som aktivt vill engagera sig i programmet har möjlighet att göra det genom att bli medlemmar. RE:Sources medlemmar kan välja att engagera sig brett eller att endast delta i specifika aktiviteter.

Definition av innovationsområdet – Hållbart materialnyttjande

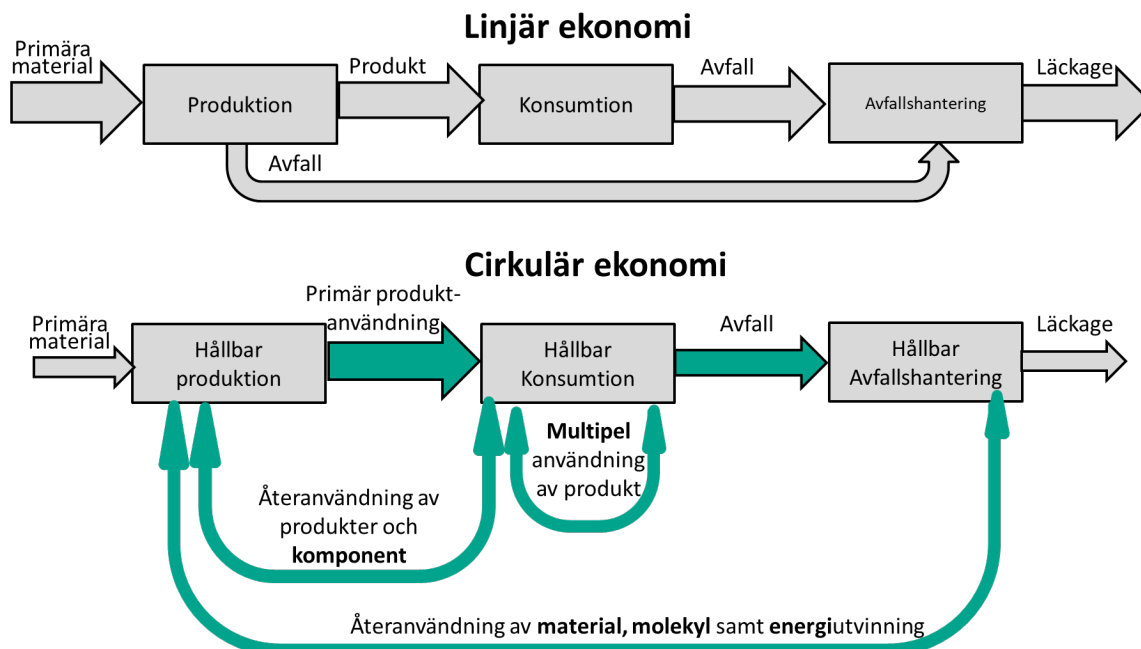
Mänskligheten använder mer resurser än jorden kan förnya. Att vi inte lever inom planetens begränsningar tar sig bland annat uttryck i negativa effekter på klimatet, bristande tillgång på vissa råvaror, ohållbar markanvändning och minskad biologisk mångfald. Bristen på vissa råvaror kan i förlängningen också leda till att en hållbar samhällsutveckling, exempelvis i form av ökad produktion av förnybar energi, försvåras.

Av de 17 målen adresserad i FN:s Agenda 2030 så har utveckling inom innovationsområdet påverkan på målluppfyllelse av Mål 6, 8, 9, 11, 12 och 13. Av dess mål så är beskrivningen och delmålen av Mål 11 och Mål 12 tydligast kopplade till utveckling av innovationsområdet. Utmaningen i ”Mål 12, Hållbar produktion och konsumtion” lyder *”En hållbar konsumtion och produktion innebär en effektiv användning av resurser, hänsyn till ekosystemtjänster som är nödvändiga för försörjningen samt minskad påverkan från farliga kemikalier.”* Nuvarande produktions- och konsumtionsmönster är i huvudsak linjära, det vill säga primära materialresurser utvinns för att tillverka produkter som används och därefter kasseras och blir till avfall, vars resursinnehåll bara delvis återvinns. Som SDG 12 betonar finns ett starkt behov av att effektivisera resursnyttjandet, utan att bidra till spridning av farliga ämnen.

Utveckling inom innovationsområdet, Hållbart materialnyttjande, syftar till att ta fram lösningar som bidrar till att jordens resurser nyttjas effektivt och inom planetens begränsningar. Hållbart materialnyttjande uppnås genom långa eller multipla livscyklar samt en materialsnål produktion. Innovationsområdet relaterar alltså till hur vi på ett hållbart sätt utvinns råvaror, framställer material, tillverkar och använder produkter, samt hur vi tar till vara materialen i kasserade/uttjänta produkter ”Material” innefattar i detta sammanhang såväl tekniskt som biologiskt framställda material. Ett annat viktigt begrepp är ”cirkulär ekonomi”, ett ekonomiskt system där resurser cirkulerar och återanvänds, i motsats till i den linjära ekonomin. Cirkulär ekonomi har en bred betydelse idag och betraktas av många som en viktig lösning för att vi ska kunna leva inom planetens begränsningar.

Ett sätt att illustrera innovationsområdet visas i Figur 1. Bilden beskriver en schematisk förenklad skiss över ett linjärt och ett cirkulärt system. Tanken är att visa på de förändringar som innovationsområdet vill utveckla för att vi ska gå mot ett mer hållbart cirkulärt system. Avfall och läckage uppstår genom hela processen idag. Innovationsområdet kommer att koppla samman de idag relativt skilda delarna produktion, konsumtion och avfallshantering för att möjliggöra en hållbar produktion, hållbar konsumtion och hållbar avfallshantering. De mellanliggande sammankopplande områdena är idag den svaga länken och är en viktig del i att

skapa förändring och cirkulära processer. Få aktörer ser dessa områden som sin kärnverksamhet eller ansvar vilket gör att systemen blir suboptimerade. Innovationsområdet fokuserar därför på att skapa cirkulära materialeffektiva flöden och ska bidra med lösningar som minskar läckage och tillförsel av primära material.

Figur 1 Området mellan produktion-konsumtion-avfallshantering utgör tillsammans innovationsområdet Hållbart materialnyttjande. För att bidra till hållbar produktion och hållbar konsumtion krävs en materialeffektiv produktdesign som möjliggör lång primär användning. Utformningen av produkter och tjänster måste också ge goda förutsättningar för multipla livscyklar genom uthyrning, återanvändning, återtillverkning och reparation av komponenter och produkter. Processer som genererar material, molekyler och energi, som kan ersätta primära resurser, är en förutsättning för hållbar produktion, konsumtion och avfallshantering. Innovationsområdet fokuserar på att skapa effektiva flöden i de gröna pilarna i bilden och genom dessa minska läckaget och användningen av primära material.

Innovationsområdet är omfattande och samtidigt spretigt. För att kraftsamla och nå störst effekt har innovationsprogrammet RE:Source valt att fokusera sina insatser på utvalda delar av innovationsområdet, vilka beskrivs i följande kapitel.

Programbeskrivning för RE:Source

RE:Source startades som strategiskt innovationsprogram 2016 och under perioden 2016-2018 har visionen varit att ”Sverige ska bli världsledande på att minimera och nyttiggöra avfall”. Under den gångna perioden har dialogen och intresset för innovationsområdet förändrats, bland annat i och med att begreppet cirkulär ekonomi etablerats och flera aktörer ser sig som en del av förändringen. Fokus har skiftat från att beskriva utvecklingen genom att behandla och återvinna avfall till att minimera användning av primära resurser och förebygga avfall, bland annat genom att utforma och använda produkter på annat sätt. Både produkter och avfall utgörs av material varför begreppet material har fått en tydligare roll i hur innovationsområdet och RE:Source verksamhet beskrivs. RE:Source vill förnya innovationsområdet genom att utveckla lösningar som ger ett högt material värde över lång tid. De lösningar som RE:Source vill ta fram kommer att få effekt på förändrad konsumtion, produktion, avfallshantering samt minskade avfallsmängder och mindre läckage av material.

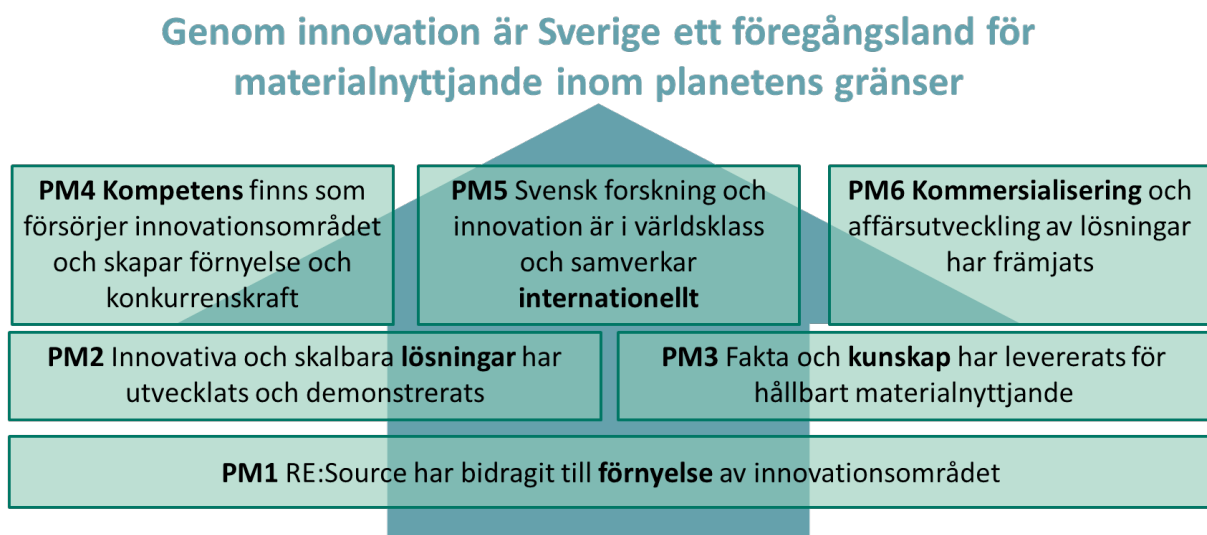
För att anpassa programmet till denna förändring i omvärlden, uppdaterar vi RE:Sources vision och fokus i denna programbeskrivning. RE:Source påbörjar också den andra treårsetappen vilket medför en naturlig utveckling mot ökad internationalisering och kommersialisering.

RE:Source ska bidra till **internationell konkurrenskraft och attraktionsförmåga för svenska aktörer** med visionen **Genom innovation är Sverige ett föregångsland för materialnyttjande inom planetens gränser**.

Det övergripande syftet med RE:Source är att genom samverkan i aktiviteter kraftsamla Sverige för att accelerera innovation och utveckla lösningar för cirkulära materialeffektiva flöden.

Strategisk styrning och utveckling av RE:Source

För att styra programmets verksamhet mot visionen har sex programmål antagits fram till 2030. Varje programmål har en relation till en utmaning som behöver mötas för att innovationsområdet ska uppnå sin fulla potential. Programmålen är beroende av och stödjer varandra för att nå programmets vision. (Figur 2).

Figur 2: En schematisk bild över hur RE:Sources sex programmål (PM) samverkar för att nå programmets vision och de önskvärda effekterna. Genom nya samverkansformer, innovationer, policyanalys, kommunikations- och

kompetensinsatser samt effektiva kommersialiseringsprocesser kommer RE:Source insatser tydligt att ha bidragit till att önskade effekter upplevs i samhället 2030.

Tabell 1 Relationen mellan viktiga utmaningar för att uppnå områdets potential och RE:Source program mål

Möter utmaningen ...	Programmål i RE:Source
... ett statistiskt innovationsområde splittrat mellan olika branscher och som saknar nationell samordning	PM1 RE:Source har bidragit till förnyelse av innovationsområdet
... en låg innovationsnivå och långsam förnyelse inom innovationsområdet	PM2: Innovativa och skalbara lösningar har utvecklats och demonstrerats
... otillräcklig kunskap kring nuläge, drivkrafter och hinder för utveckling samt kring konsekvenser av policyförändringar	PM3: Fakta och kunskap har levererats för hållbart materialnyttjande
... kompetensutveckling relaterad till innovationsområdet saknar nytänkande, samordning och multidisciplinär karaktär	PM4: Kompetens finns som försörjer innovationsområdet och skapar förnyelse och konkurrenskraft
... att svenska aktörers närvaro och synlighet internationellt är för låg inom innovationsområdet	PM5: Svensk forskning och innovation är i världsklass och samverkar internationellt
... Investeringar i forskning och innovation har liten effekt på ekonomisk utveckling inom innovationsområdet	PM6: Kommersialisering och affärsutveckling av lösningar har främjats

Effektlogiken

Effektlogiken (Bilaga B) är programmets strategiska karta. Den visar hur insatser, resultat och mål gemensamt verkar för att RE:Source möter de prioriterade utmaningarna och möjliggör att de önskade effekterna realiserar. För att få en rimlig översikt och koppling mellan planerade insatser och uppsatta program mål har varje program mål fått sitt eget avsnitt i effektlogiken. Varje program mål bärs upp av ett antal etappmål vilka konkretiseras ytterligare genom uppföljningsbara förväntade resultat för varje etappmål. Effektlogiken är ett strategiskt styrande dokument som revideras av programstyrelsen utifrån förändringar i samhällets utvecklingsbehov under programperioden. Mer detaljerad information om insatserna, såsom specifika aktiviteter som planeras att utföras inom respektive plattform, beskrivs i den årliga Verksamhetsplanen (Bilaga A).

Materialhjulet

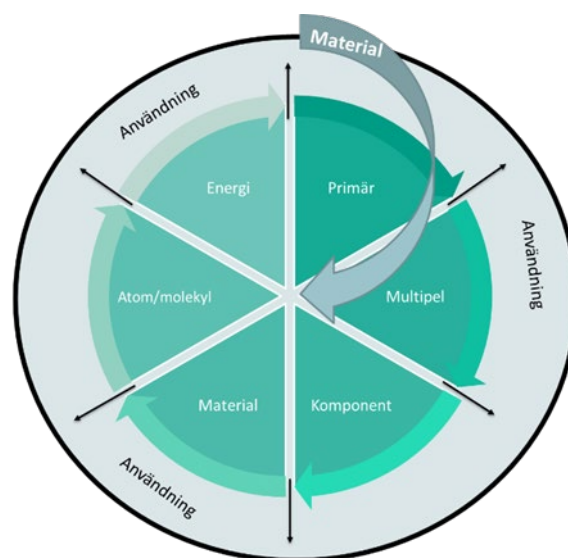
Med hjälp av materialhjulet skapas en gemensam modell inom RE:Source över hur material används hållbart (Figur 3). En gemensam modell förenklar utvecklings- och förändringsdiskussioner mellan olika aktörgrupper (exempelvis mellan produktdesigners, affärer genom nya affärsmodeller och behandlingsprocesser) och förenklar vägen till ett fungerande branschöverskridande samarbete genom gemensam nomenklatur och målbild, vilket kommer att krävas för att åstadkomma förnyelse. Materialhjulet bidrar till att tydliggöra

hur olika delar i ett materials livscykel påverkar användandet. Sektorerna i hjulet representerar olika användnings- och funktionsfaser för ett material:

- **Produktion** som skapar produkter som har och ger ett högt materialvärde
- Bibehållet högt materialvärde genom **multipel** produktanvändning
- **Komponentåteranvändning**
- Utvecklad **materialåteranvändning** genom teknologier som leder till sekundära materialflöden som kan användas för utveckling och produktion av nya produkter
- **Molekylåteranvändning** genom kemiska, biologiska eller termiska processer som skapar materialflöden för primär produktion
- **Energiåterföring** genom förbränningsprocesser som bidra till hållbart energisystem

De sex sektorerna i materialhjulet representerar de gröna flödespilar som förändrar dagens linjära materialflöden till framtidens hållbara cirkulära materialflöden (Figur 1).

Materialhjulet fokuserar på användning och funktion istället för på vilka processer som ska ge upphov till den önskade funktionen. Genom att inte slå fast bestämda processer skapas ett kreativt och innovativt diskussions- och utvecklingsklimat som driver förnyelse. Exempel på intressanta frågor: Vilken funktion och behov är den tänkta produkten eller tjänsten tänkt att uppfylla? Hur kan en förändrad konsumtion bidra till hållbar materialanvändning? Vad händer med materialet när det ska övergå till nästa användningsfas? Vad kan och bör en given aktör tänka på redan nu för att bidra till att ett materials värde bevaras högt? Finns det läckage i processen idag som orsakar materialförluster och som ger upphov till avfall? Går det att utveckla processer som minskar läckage och avfallsmängder? Genom dialog över materialhjulet kommer RE:Source verksamhet att utvecklas och innovationsbehov att tydliggöras.

Figur 3 En schematisk bild över hur ett materials funktion används under olika delar av dess livscykel presenteras genom materialhjulet. För att uppnå dessa cirkulära materialeffektiva flöden behövs innovationer

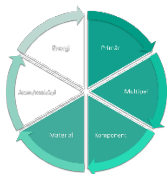
vilket kräver samverkande och multidisciplinär forskning och utveckling inom funktion, marknad, beteende, policy samt system.

VAD: RE:Source fokuserar för etapp 2

Idag går värdefulla material i produkter och avfallsflöden förlorade till lågvärdig användning och det är stora materialläckage överallt i hela systemet (Figur 1). RE:Source vill förnya innovationsområdet genom att utveckla lösningar som ger ett högt material värde över lång tid. RE:Source kommer därför att ta fram kunskap och lösningar som bidrar till att cirkulära materialeffektiva flöden skapas och som får effekter på förändrad konsumtion, produktion, avfallshantering samt minskade avfallsmängder och lägre läckage av material.

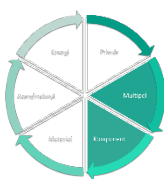
Under andra etappen kommer RE:Source att prioritera ett antal materialresurser som är viktiga ur ett omställningsperspektiv. Vilka dessa material är och hur denna prioritering kommer att presenteras under 2019.

Med hjälp av innovativa lösningar vill RE:Source lyfta värdet på ett material i dess användning genom att arbeta i tre teman: *Hållbara erbjudanden*, *Hållbart användande* och *Hållbart cirkulationssystem*, vilka tillsammans utgör alla sektorer i materialhjulet. Nedan beskrivs varje tema genom prioriterade utvecklingsområden.

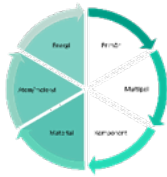
Temat **Hållbara erbjudanden** bidrar till utveckling av hållbara produkter och tjänster. RE:Source fokuserar här främst på lösningar som håller sig inom de fyra sektorerna primär, multipel, komponent och material. Fram till 2021 är följande utveckling prioriterad:

- förutsättningar för att återvinna material kan ersätta primära material i produktion.
- produktionsprocesser som möjliggör effektiv återcirkulering och nyttjande av komponenternas och materialens inneboende funktion och användning
- mätetal som möjliggör utveckling av mätbara mål för produkter och tjänsters hållbara materialnyttjande.

Temat **Hållbart användande** bidrar till utveckling av hållbart materialnyttjande genom att fokusera på materialhjulets två sektorer, multipla och komponent. Fram till 2021 är följande utveckling prioriterad:

- mätetal som kvantifierar miljönytta och resursanvändning för olika affärsmodeller till stöd för hållbar användning
- förutsättningar för nya affärsmodeller som minskar materialintensiteten i samhället genom tjänster, hyrlösningar, delning, återanvändning och reparation.

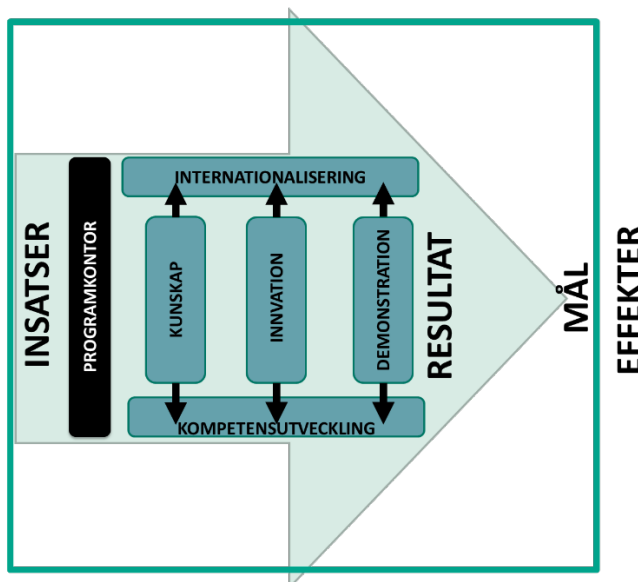

Temat **Hållbart cirkulationssystem** bidrar till utveckling av hållbara material- och avfallshanteringsprocesser genom att fokusera på materialhulets tre sektorer material, molekyl och energi. Fram till 2021 är följande utveckling prioriterad:

- behandlingsprocesser som skapar effektiv återcirkulering och nyttjande av materialen inneboende funktion och användning över lång tid,
- materiallogistik och supply-chain system som stödjer cirkulära materialeffektiva flöden
- underlag för riskbedömning när det är hållbart att produkter och material återanvänds i cirkulära flöden och när de ska hanteras i destruerande processer för att minska mängden oönskade ämnen som cirkulerar.

HUR: RE:Source arbetsätt

RE:Source kommer att kanalisera och planera sitt arbete genom fem plattformar för att ta fram lösningar för de ovan prioriterade områdena. Figur 4 nedan beskriver schematiskt hur insatserna styr mot programmålen. Det finns en naturlig, men inte alltid styrande, progression av resultat mellan de olika arbetsätten. En insats kan resultera i att kunskap tas fram i *Kunskapsplattformen* som därefter vidareutvecklas genom *Innovations- och Demonstrationsplattformen*. Resultat från plattformarna kommuniceras och nyttiggörs därefter genom *Internationaliserings- och/eller Kompetensutvecklingsplattformen*. I tillägg till arbetsätten kommer programmets framdrift, basaktiviteter och kommunikation att bedrivas och koordineras av programkontoret. Arbetet beskrivs i Organisationshandboken (Bilaga C) och Kommunikationsstrategin (Bilaga D).

Figur 4 Schematisk beskrivning av hur resultaten från de fem plattformarna tillsammans bidrar till att nå programmålen och leda till att långsiktiga effekter upplevs i samhället.

Kunskapsplattformen syftar till att ta fram och sammanställa kunskap som bidrar till att nå etappens prioriteringar. Insatser kommer i huvudsak att utgöras av strategiska projekt som är av programstödande karaktär.

Innovationsplattformen syftar till att ta fram innovativa lösningar som bidrar till att nå etappens prioriteringar. Insatser kommer i huvudsak att utgöras av projekt inom ramen för programmets utlysningar.

Demonstrationsplattformen syftar till att arbeta med affärsutveckling samt att tillämpa, demonstrera och kommersialisera kunskap och lösningar i samhället. Insatser kommer i huvudsak att genomföras som projekt genom utlysningar men också som strategiska projekt.

Internationalisering syftar till att skapa konkurrenskraft för svenska aktörer genom internationell FoI-samverkan. Insatser kommer i huvudsak att genomföras som strategiska projekt.

Kompetensutveckling syftar till att presentera och tillgängliggöra kunskap och lösningar så att de kan användas av många. Insatserna ska bidra till att resultat och kunskap hos en aktör övergår till en normförändring hos många. Insatser kommer i huvudsak att genomföras som strategiska projekt.

Mångfald och jämställdhet

RE:Source har som mål att bidra till förnyelse av innovationsområdet genom att tydligt premiera mångfald och jämställdhet i alla delar av organisationen och verksamheten.

VEM: RE:Source styrning

En utförligare beskrivning av roller och ansvar för de olika delarna i RE:Source organisation återfinns i Organisationshandboken (Bilaga C)

RE:Source är en nationell kraftsamling av samhällsaktörer från i huvudsak tre grupper: näringsliv, offentlig verksamhet och forskning. De aktörer som aktivt vill engagera sig i programmet har möjlighet att göra det genom att bli medlemmar eller endast delta i specifika aktiviteter. RE:Source har Research Institutes of Sweden (RISE) som värdorganisation.

Verksamheten regleras i enlighet med programbeskrivning och gällande samarbetsavtal mellan Energimyndigheten och RISE. Programbeskrivningens bilagor uppdateras, inom ramen för det gällande programbeslutet, av programstyrelsen vid varje nytt verksamhetsår eller vid behov och beslutas därefter av stämman. Alla dokument finns tillgängliga på webbsidan resource-sip.se.

Stämman

Sammanträde för alla medlemmar där RE:Sources angelägenheter behandlas kallas stämma. Varje medlem har rätt att närvara och rösta vid stämman, antingen genom ordinarie representant, ställföreträdare eller genom ett befullmäktigat ombud. Stämman bestämmer ytterst över inriktning och prioritering av RE:Sources verksamhet inom ramen för gällande programbeslut.

Programstyrelsen

Programstyrelsens ledamöter samt ordförande och vice ordförande utses av stämman och ska gemensamt besitta en mångfald och bred kompetens väsentlig för innovationsområdet och utvecklingen av RE:Source.

Programstyrelsen, rekommenderar beslut gällande inriktningen av RE:Sources verksamhet inom ramen för stämmans inriktningsbeslut, följer upp verksamheten, tar fram beslutsunderlag för stämman samt bemannar alla poster i programkontoret.

Myndigheterna

Finansierande myndigheter är Energimyndigheten, VINNOVA och Formas. Ansvarig administrativ myndighet för RE:Source är Energimyndigheten. Myndigheterna är de som formellt fattar beslut om allokering av medel till verksamhet som programstyrelsen rekommenderar.

Programkontoret

Programkontoret verkställer programstyrelsen och Energimyndighetens beslut samt bereder beslutsunderlag. Det strategiska rådet utgör en strategisk resurs för programmet och programkontoret.

Samspel med andra

Innovationsområdet som RE:Source är verksamt inom är ett område som har utvecklats mycket de senaste fem åren. Det engagerar många delar av innovationssystemet och intresset kommer att bli tydligare och kraftigare i takt med att fler aktörer inser innovationsområdets behov och möjligheter. Exempel på andra offentliga aktörer som finansierar utveckling inom området är; Vinnova, Formas, Energimyndigheten, Mistra, Tillväxtverket, Naturvårdsverket, Regeringens samverkansprogram samt EU satsningar.

RE:Source programkontor kommer så långt det är möjligt att samverka, skapa synergier och komplettera andra viktiga satsningar för att utveckla och förnya innovationsområdet. Bilden över pågående andra aktiviteter inom innovationsområdet uppdateras årligen och presenteras i verksamhetsplanen.

Förhållande till andra Strategiska innovationsprogramms verksamhet

I dagsläget är 17 Strategiska innovationsprogram etablerade. Av dessa är nio av närmare intresse för samverkan med RE:Source. Nedan listas dessa och nyckelord som beskriver samverkansområden anges.

- **Produktion 2030:** Hållbar produktion och nyttjande av återvunnen råvara
- **Lättvikt:** Återvinning/återanvändning av komplexa material, Cirkulära materialeffektiva flöden
- **BioInnovation:** Cirkulära materialeffektiva bioflöden
- **Infra Sweden:** Cirkulära materialeffektiva flöden av sekundära råmaterial och massor
- **Metalliska material:** Återvinning/återanvändning av komplexa material
- **STRIM:** Skapa cirkulära materialeffektiva flöden och minskade avfallsmängder
- **Grafen:** Återvinning/återanvändning av komplexa material. Cirkulära materialeffektiva grafen flöden

- **Smart Built Environment:** Cirkulära materialeffektiva flöden från byggbranschen
- **Smarta och hållbara städer:** Utveckling kring frågor som berör livsstil och konsumtion för hållbart samhälle, såsom beteende, tjänster och produkter för alternativ konsumtion, som delningsekonomi.

De andra programmen (Innovair, Processindustriell IT, Smartare elektroniksystem, Medtech4Health, Internet of Things, SWElife och Drive Sweden) bedöms vara av mindre intresse för samverkan initialt.

Ytterligare information

För ytterligare information, kontakta:

Programchef Evalena Blomqvist, RISE Research Institutes of Sweden

Telefon: 010-516 55 20, 0703-23 55 20

E-post: evalena.blomqvist@resource-sip.se

Webb: resource-sip.se

Handläggare Coralie Chasset, Energimyndigheten

Telefon: 016-544 23 96

E-post: coralie.chasset@energimyndigheten.se

Programbeskrivning RE:Source – bilaga A

Verksamhetsplan och budget för RE:Source Etapp 2 (2019)

1 Introduktion

RE:Sources vision, syfte och mål samt arbetssätt för programmet beskrivs ingående i dokumentet Programbeskrivning. I verksamhetsplanen anges således endast inriktning och prioriteringar av insatser samt budget för angiven period. De insatser som presenteras i verksamhetsplanen utvärderas löpande och dokumentet revideras i samråd mellan programstyrelsen och finansierande myndigheter. Tyngdpunkten i verksamhetsplanen ligger därför på att beskriva planerade insatserna för det innevarande verksamhetsåret.

De tre dokumenten – programbeskrivning, verksamhetsplan och effektlogik – utgör tillsammans det strategiska beslutsunderlag som programstyrelsen använder för prioritering och styrning av strategiska projekt och för formulering av syfte och mål med utlysningar inom RE:Source.

1.1 Budget

En verksamhetsbudget, fördelad mellan insatser i RE:Source fem plattformar, presenteras i tabellen 1. Stora delar av 2019 års verksamhetsbudget är allokerad i antingen beviljade utlysningsprojekt (utlysning 2-4) eller strategiska projekt. En betydande del av projektportföljen utgörs 2019 av strategiska projekt. En av orsakerna till detta är att RE:Source prioriterar att starta flera av de insatser som rekommenderades av granskarna under 2019 eftersom det finns budgetutrymme.

Det åligger alla innovationsprogram att medfinansiera verksamheten med motsvarande insatser från området aktörer. 4 MSEK årligen av verksamhetsbudgeten undantas från kravet om medfinansiering för att ge utrymme åt insatser från programkontoret utan delaktighet från området aktörer.

Tabell 1: Verksamhetsbudget för 2019 angiven i kSEK och fördelad över programmets plattformar samt fördelning mellan utlysnings och strategiska enskilda projekt.

BUDGET (kSEK)	År 2019
Programkontor	5 000
Medfinansiering >	2 000
TOTAL PROGRAMSTÖDJANDE	7 000
UTLYSNINGSPROJEKT	
Innovationsplattformen	32 950
Medfinansiering	36 250
SUMMA UTLYSNING	69 200
STRATEGISKA ENSKILDA PROJEKT	
Kunskapsplattformen	12 500
Medfinansiering >	9 300
SUMMA	21 800
Demonstrationsplattformen	3 800
Medfinansiering >	3 800
SUMMA	7 600
Internationalisering	4 000
Medfinansiering >	3 500
SUMMA	7 500
Kompetensutveckling	1 400
Medfinansiering >	800
SUMMA	2 200
Summa offentliga medel	59 650
Medfinansiering >	55 650
OMSÄTTNING PROGRAMMI	115 300

2 HUR arbetar RE:Source?

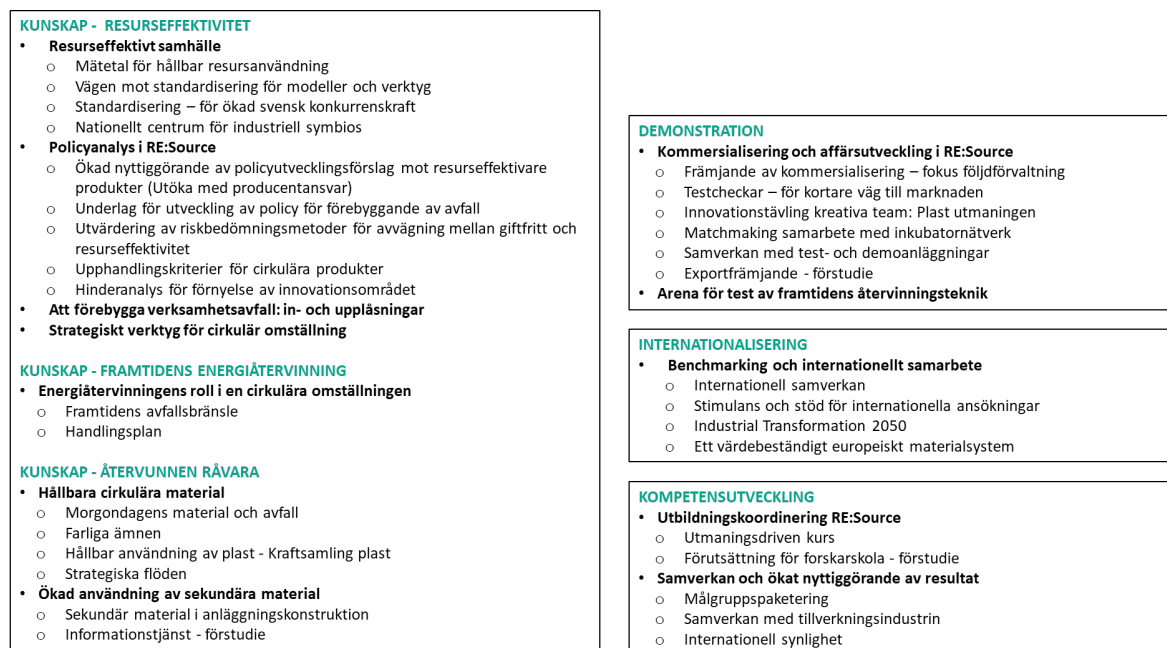
Utlysningar är den enskilt största ekonomiskt verksamheten för RE:Source. Genom *utlysningar* ropar RE:Source på lösningar inom angivna problem eller frågeställningar och lösningar med bäst potential och stor relevans för RE:Source beslutas att genomföras. Alla andra insatser inom RE:Source bedrivs inom *strategiska projekt*. Varje strategiskt projekt består i sin tur av ett antal arbetspaket som både kan drivas helt individuellt och oberoende av varandra, men också genom tydlig överhörning och samverkan. För varje *strategiskt projekt* finns det en projektledare som ansvarar för att projektet som helhet fungerar och som följer upp alla arbetspaket så att dessa genomförs enligt plan.

Utöver verksamhet genom *utlysningar* och *strategiska projekt* är *programkontoret* centralt för RE:Sources måluppfyllelse och utveckling av verksamheten.

RE:Source fokuserar på att uppnå förnyelse och utveckling på bred front genom fem arbetsätt. Dessa beskrivs mer i detalj i programbeskrivningen. Det finns en naturlig, men inte alltid styrande, progression av resultat mellan de olika arbetsätten. En insats kan resultera i att kunskap tas fram i *Kunskapsplattformen* som därefter vidareutvecklas genom *Innovations- och Demonstrationsplattformen*. Resultat från plattformarna kommuniceras och nyttiggörs därefter genom *Internationaliserings- och/eller Kompetensutvecklingsplattformen*. Insatserna inom respektive plattform är därför naturligt olika. Gemensamt för varje plattform är dock att de alla har tydlig koppling till ett eller flera program mål.

2.1 Prioriterade insatser 2019

Alla prioriterade insatser under 2019, för programkontoret och respektive plattform, beskrivs övergripande nedan. Majoriteten av insatserna pågår redan idag och kommer att göra så även under 2020. Figur 2 visar en schematisk bild över inom vilka strategiska projekt respektive insats ingår.

Figur 2 Övergripande bild som visar på prioriterade insatser som enskilda strategiska projekt och inom vilka frågor samt hur de fördelar sig mellan plattformarna

Hur alla insatser kopplar och stödjer effektlogiken framgår av bilaga 1 där en effektlogik kompletterad med alla insatser utmärkta presenteras. Alla insatser och arbetsuppgifter märkta med (*) kopplar till rekommenderade insatser i handlingsplanen framtagen efter utvärdering av etapp 1.

2.2 Programkontor

Programkontorets aktiviteter är centrala för att nå programmål 1, *RE:Source har bidragit till förnyelse av innovationsområdet*, men det bidrar tydligt till uppfyllelse av alla programmålen genom sin samordnande och programstödjande funktion.

Programkontoret ansvarar för att löpande leda, utveckla och kommunicera/sprida information om programmet. Programkontoret har det övergripande ansvaret för att skapa effektivitet och synergier mellan RE:Sources alla insatser. För att tydliggöra programkontorets arbetsuppgifter grupperas det i fem huvudområden: Ledning, Administration, Koordinering, Strategiskt samt Programkommunikation. Arbetssättet och rollen för programkontoret beskrivs i Organisationshandboken och Kommunikationsstrategin. Programchefen är ytterst ansvarig för programkontoret och har därmed ett ansvar att tydliggöra och fördela arbetet mellan de olika funktionerna.

Programkontoret har en årsbudget för 2019 på 5 000 kSEK i offentliga medel (se budgettabell ovan).

Prioriterade arbetsuppgifter under 2019:

Ledningsarbete

- Delta som adjungerade ledamöter i programstyrelsens möten
- Verkställa programstyrelsens rekommendationer och beslut
- Bereda och föredra underlag för beslut i programstyrelsen och strategiska rådet
- Bereda underlag samt leda möten med strategiska rådet
- Ta fram underlag som visar ekonomiskt resultat jämfört med budget
- Organisera minst sex programstyrelsemöten, tre möten med strategiska rådet samt en stämma
- Arbetsgruppsmöten med programkontoret två gånger per år
- Löpande avstämningsmöten varje vecka med programledningen och varannan vecka med Energimyndigheten och ordförande
- Kalla och arrangera stämma 19 mars 2019
- Ta fram underlag till stämman (Verksamhetsberättelse, Verksamhetsplan, ev revideringar i programstyrande dokument mm)
- Utveckla programstyrande dokument med resultat som stärker internationaliseringen*
- Utveckla strategier och mål som ger en högre grad av piloter*
- Årsplanering för 2019 och långsiktigt för hela etappen
- Årsrapportering till finansierande myndigheter
- Tillse att det finns projektledare för alla strategiska projekt och genomförare för alla uppdrag.
- Ta fram förslag på ansvarig person för demonstrationsplattformen*
- Delta i arbetet med att tydliggöra arbetssätten för organisationen som ger ökat förtroende för RE:Source som innovationsprogram. Definiera och implementera roller, ansvar och processer*

Administration

- Administrera strategiska projekt (Upprätta nödvändiga beställningar, avtal och faktureringar)
- Ansvara för att medel betalas ut för utförda uppdrag i programkontoret och genomförare i strategiska projekt
- Hantera ansökningar om medlemskap och underhålla medlemsregister
- Sammanställa och bokföra natura genom programstödande aktiviteter årligen.
- Protokollföra programstyrelsens möten
- Dokumentera underlag från strategiska rådets möten, strategidagar etc.
- Ansvara för systematisering och arkivering av programstyrande dokument och avtal

Strategiskt

- Ta fram förslag till utlysningstext till #5 samt steg 2 i hållbar plast
- Formulera beslutsunderlag för strategiska projekt
- Analyser och utvärdera projektportföljen. Löpande följa upp hur verksamhetens resultat bidrar till att möta programmets etappmål*
- Koppla indikatorer till programstyrande dokument*
- Föreslå strategiska aktiviteter så att projektportföljen i RE:Source verkar för att uppnå programmets effektlogik
- Revidering av programagendan under 2019. Tydliggöra innovationsområdet och RE:Source roll i att utveckla och förnya*
- Arrangera och följa upp strategidag med hela RE:Sources organisation 25 september 2019
- Etablera en relation till delegationen för cirkulär ekonomi*
- Göra en gapanalys bland intressenterna och identifiera strategier för att nå viktiga och saknade aktörer*
- Ta fram en internationaliseringsstrategi för RE:Source*

Koordinering

- Samordna verksamheten i linje med RE:Sources programbeskrivning
- Projektstödande verksamhet för samtliga projekt med bidrag på över 500 kSEK och projekttid över 12 månader*
- Skapa uppföljningsrutin för projekt löpande och årligen som är kopplad till projektdatabasen*
- Stimulera dialog och erfarenhetsutbyte mellan projekt*
- Arrangera programstrategiska aktiviteter för medlemmar
- Skapa förnyelse genom kraftsamling och samverkan mellan aktörer så att behov och idéer fångas upp
- Underhålla kompetenspoolen så att den uppfyller sitt syfte med att vara en öppen och transparent dörr för sökandet efter genomförarkompetenser. Utveckla formerna för kompetenspoolen*
- Ansvara för att förutsättningar finns så att verksamheten inom respektive plattform; Kunskap, Innovation, Demonstration, Kompetensutveckling, Internationalisering, utvecklas enligt plan och blir framgångsrika.
- Ansvara för att granska och följa upp leveranser och avslutade uppdrag/projekt. Vid avvikelser ska programledningen rapportera och diskutera med programstyrelsen.
- Följa upp redan pågående internationella aktiviteter i utlysningprojekt*

- Kartlägga och engagera befintliga testbäddar, som living labs, som kan användas i ett kommersialiseringssteg i samverkan med RE:Source.*
- Utveckla strategier och mål och genomföra insatser som ger en högre grad av piloter*
- Samverka med innovationsstödsstrukturer för affärskapande och tydliggöra RE:Source roll*

Programkommunikation

- Revidera och uppdatera kommunikationsstrategi för etapp 2*
- Arrangera RE:Sources resultatdag den 19 mars 2019*
- Arrangera RE:Source-dagen på hösten 2019*
- Synas och delta i befintliga informationskanaler genom att fortsätta långsiktiga informations- och kommunikationssamarbeten med lämpliga aktörer
- Tillgängliggöra projektresultat via publikationsdatabasen på hemsidan
- Design av hemsidan så att resultaten och aktiviteter blir mer lättillgängliga
- Utredda möjligheter att delta i Almedalen
- Beskriva RE:Source etapp 1 i en populärvetenskaplig och publik rapport.
- Kommunicera materialhjulet visuellt och sprida nyheten
- Sprida information om RE:Sources aktiviteter via hemsidan och LinkedIn/Twitter
- Löpande skicka ut nyhetsbrev
- Samarbeta med andra SIP:ar kring aktiviteter, resultatspridning och nyttiggörande
- Sprida information kring RE:Source projekt och resultat på engelska, bland annat via European Circular Economy Stakeholder Platform.

2.3 Kunskapsplattform

Kunskapsplattformen är en central funktion för att bidra till måluppfyllelse av program mål 2, *Innovativa och skalbara lösningar har utvecklats och demonstrerats* och program mål 3, *Fakta och kunskap har levererats för hållbart materialnyttjande*. Verksamheten har en årsbudget för 2019 på 22 000 kSEK, varav 12 500 kSEK är offentliga medel (se budgettabell ovan).

Verksamheten under 2019 kommer att utgöras av pågående arbetspaket i beviljade strategiska projekt samt utökning med nya arbetspaket i några av de strategiska projekten. Tre enskilda projekt som beviljades under 2017 kommer också att avslutas under verksamhetsåret. För att skapa en överblick av vilka frågor kunskapsplattformen fokuserar på har alla projekt grupperats i tre grupper; Återvunnen råvara, Resurseffektivitet och Framtidens energiåtervinning.

Från programkontoret är programchefen ansvarig, med stöd av innovationsledaren, för att arbetet i plattformen får rätt förutsättningar för att utvecklas enligt plan och för att ha dialog med de berörda projektledarna i insatserna nedan.

Insatser under 2019

Återvunnen råvara

- **Hållbara cirkulära material**, start Q1 2018 och pågår till slutet av 2020. Projektet syftar till att ta fram strategiska underlag genom att sammanställa kunskap och erfarenheter samt identifiera luckor för att möjliggöra en ökad cirkulär materialanvändning. Utöver ledning och administration består det strategiska projektet av följande arbetspaket:

- Morgondagens material och dagens outnyttjade avfall,
- Farliga ämnen i material,
- Hållbar användning av plast*,
- Strategiska flöden viktiga för materialnyttjande inom planetens gränser och
- Kraftsamling plast – en målbild för svenska aktörer
- **Ökad resurseffektiv användning av sekundära råmaterial i konstruktioner**, start Q2 2018 och pågår till slutet av 2019. Syftet med projektet är att överbrygga hinder och möjliggöra förstärkt användning av sekundära, återvunna råmaterial för anläggningsarbete och konstruktion utanför deponi samt att utreda behov och möjligheter med att skapa en öppen tillgänglig informationstjänst för sekundära råmaterial. Utöver ledning och administration består det strategiska projekt av följande arbetspaket:
 - Hinder och möjligheter för resurseffektiv användning av återvunna material i konstruktion och
 - Informationstjänst

Framtidens energiåtervinning

- **Energiåtervinningens roll i den cirkulära omställningen**, start Q2 2018 och pågår till slutet av 2019. Projekt syftar till att möta utmaningarna med att rusta och uppgradera energiåtervinningsprocesser så att de bidrar till den cirkulär omställningen och hållbart nyttjande av resurser i samhället. Utöver ledning och administration består det strategiska projekt av följande arbetspaket:
 - Framtidens avfallsbränsle – kvalitet och uppströmsarbete och
 - Öppet arbetspaket inom ramen för projekts målbild¹.

Resurseffektivitet

- **Att förebygga verksamhetsavfall: In och upplåsning**. Enskilt projekt som kommer att avslutas under 2019. Projektet syftar till att kartlägga vilka hinder och inlåsnings, avfallsproducenter menar finns när det gäller avfallsförebyggande samt hur dessa kan överkommas, sk upplåsningar.
- **Strategiskt verktyg för cirkulär omställning**. Enskilt projekt som kommer att avslutas under 2019. Projektet syftar till att utveckla en metod för att undersöka och skapa förståelse för hur mottaglig en värdekedja är för cirkulär omställning.
- **Resurseffektivt samhälle**, start Q2 2018 och pågår till slutet av 2020. Projektet syftar till att utreda vilka ramar som ska gälla för samhällets resursanvändning och vilka metoder och verktyg som kan användas för att nå målet. Utöver ledning och administration består det strategiska projekt av följande arbetspaket:
 - Mätetal för hållbar resursanvändning,
 - Vägen mot standardisering för modeller och verktyg*,
 - Standardisering för ökad svensk konkurrenskraft* och
 - Nationellt centrum för Industriell symbios
 - En hållbar materialanvändning inom hela livsmedelskedjan, från produktion till matavfall samt samarbeten med delegationen för cirkulär ekonomi är två andra arbeten som kan prioriteras under året.
- **Policyanalys i RE:Source**, start Q2 2018 och pågår hela 2020. Projektet syftar till att ta fram kunskap och resultat för utveckling av policy i form av ”principiella riktlinjer

¹ Förslag på problemformulering och genomförandeplan presenteras under Q1 2019

för att styra beslut och åtgärder inom ett antal utvalda områden. Utöver ledning och administration består det strategiska projekt av följande arbetspaket:

- Ökad nyttiggörande av policyutvecklingsförslag mot ökad resurseffektivitet av produkter (Konsekvensanalyser av producentansvar 2.0 samt Materialåtervinningscertifikat för plast),
- Underlag för utveckling av policy för förebyggande av avfall,
- Utvärdering av riskbedömningsmetoder för avvägning mellan giftfrihet och resurseffektivitet,
- Upphandlingskriterier för cirkulära produkter och
- Hinderanalys för förnyelse av innovationsområdet*

2.4 Innovationsplattform

Innovationsplattformen är en central funktion för att bidra till måluppfyllelse av program mål 2, *Innovativa och skalbara lösningar har utvecklats och demonstrerats, samt* program mål 3, *Fakta och kunskap har levererats för hållbart materialnyttjande*. Projekt med olika medfinansieringsgrad kommer att genomföras inom utlysningarna. Högre mognad och projekt närmare kommersialisering innebär högre medfinansieringsgrad, medan mer omogna eller högrisksatsningar kan genomföras med lägre medfinansiering.

25 000 kSEK i offentliga medel är allokerade för utlysningprojekt under 2019 (tabell 1). Under 2018 genomfördes tre utlysningar (3 och 4 samt en riktad utlysning rörande bedömningsverktyg respektive styrmedel för resurseffektivitet). Beslut om alla utlysningprojekt är redan fattade och projekten kommer att starta under Q1 2019.

Från programkontoret är innovationsledare ansvarig, med stöd av programchefen, för att arbetet i plattformen får rätt förutsättningar för att utvecklas enligt plan och att prioriterade insatser genomförs.

Insatser under 2019

Utlisningsprojekt som pågår inom ramen för 2019 årsbudget återfinns som projekt från utlysning 2, 3 och 4.

- Utlisning 2²: 26 förprojekt, 16 innovationsprojekt och 2 demonstrationsprojekt
- Utlisning 3: 8 innovationsprojekt och 7 demonstrationsprojekt
- Utlisning 4: Demonstration: Förväntas ca 3 projekt (beslut Q1 2019)
- Utlisning 4: Hållbar plast steg 1: förväntas ca 5 projekt (beslut Q1 2019)
- Riktad utlysning Verktyg: 2 projekt
- Riktad utlysning Styrmedel: 1 projekt

Utöver dessa pågående projekt kommer följande arbete att prioriteras med att initiera nya möjligheter för utlysningprojekt.

- Formulera och sprida information om utlysning #5 som öppnar i maj med projektstart i Q1 2020. Två erbjudanden presenteras inom utlysningen:
 1. Demonstration av lösningar inom hela innovationsområdet. Budget 10-15 MSEK (Budgetåren 2020-2021)
 2. Förnyelse av innovationsområdet genom att i innovationsprojekt utveckla lösningar som bidrar till

² Förprojekten har avslutats och rapporterats medan nästan alla innovations- och demonstrationsprojekt fortfarande pågår

- ökad användning av återvunnen råvara i produktion eller
- systemförändringar som ger upphov till ett mer hållbart materialnyttjande inom följande utvalda produktströmmar, Batterier, Livsmedel och Elektronik.
- Budget 15-20 MSEK (Budgetåren 2020-2021)
- Öppna en idéävling, parallellt med utlysning 5, för innovativa och banbrytande idéer inom de frågeställningar som är prioriterade för utlysning 5. Vinnande projekt startar under Q4 2019. Budget 2 MSEK under 2019.
- Formulera och sprida information om utlysning Hållbar plast - steg 2, som öppnar Q4 2019 med projektstart Q1 2020. Budget ca 15 MSEK (budgetåren 2020-2021)

2.5 Demonstrationsplattform

Demonstrationsplattformen är en central funktion för att bidra till måluppfyllelse av program mål 2, *Innovativa och skalbara lösningar har utvecklats och demonstrerats* och program mål 6, *Kommersialisering och affärsutveckling av lösningar har främjats*. Verksamheten har en årsbudget för 2019 på 9 000 kSEK, varav 3 800 kSEK är offentliga medel (se budgettabell ovan).

Från programkontoret är demonstrationsledaren ansvarig för att arbetet i plattformen får rätt förutsättningar för att utvecklas enligt plan och för att ha dialog med de berörda projektledarna i insatserna nedan.

Insatser under 2019

- **Arena för test av framtidens återvinningsteknik.** Enskilt projekt som kommer att avslutas under 2019
- **Kommersialisering- och affärsutveckling i RE:Source**, start Q1 2018 och pågår hela 2020. Projektet syftar till att katalysera och stimulera goda idéer att utvecklas vidare och närmar sig kommersialisering och markandsanvändning. Utöver ledning och administration består det strategiska projekt av följande arbetspaket:
 - Främjande av kommersialisering- följdförvaltning*
 - Testcheckar – för kortare väg till marknaden,
 - Innovationstävling kreativa team – plastutmaningen
 - Matchmaking-samarbete mellan RE:Source och Ignite Sweden,
 - Samverkan med nationella test- och demoanläggningar för förnyelse av innovationsområdet* och
 - Hur ska RE:Source främja export inom innovationsområdet? – förstudie

2.6 Internationalisering

Internationalisering är en central funktion för att bidra till måluppfyllelse av program mål 5: *”Svensk forskning och innovation är i världsklass och samverkar internationellt”*. Verksamheten har en årsbudget för 2019 på 8 000 kSEK, varav 4 000 kSEK är offentliga medel (se budgettabell ovan).

Från programkontoret är innovationsledaren ansvarig för att arbetet i plattformen får rätt förutsättningar för att utvecklas enligt plan och för att ha dialog med de berörda projektledarna i insatserna nedan.

Insatser under 2019

- **Benchmarking och internationellt samarbete**, start Q1 2018 och pågår hela 2020. Projektet syftar till att följa upp utvecklingen inom innovationsområdet samt skapa

internationell synlighet och samarbetet. Utöver ledning och administration består det strategiska projekt av följande arbetspaket:

- Internationell samverkan i gemensamma utvecklingsprojekt*,
- Stimulans och stöd för ansökningar internationella samverkansprojekt,
- Industrial Transformation 2050 och
- Ett värdebeständigt europeiskt materialsystem

2.7 Kompetensutveckling

Kompetensutveckling är en central funktion för att bidra till måluppfyllelse av program mål 1, *RE:Source har bidragit till förnyelse av innovationsområdet* och program mål 4 *Kompetens finns som försörjer innovationsområdet och skapar förnyelse och konkurrenskraft.*

Verksamheten har en årsbudget för 2019 på 2 200 kSEK, varav 1 400 kSEK är offentliga medel (se budgettabell ovan).

Från programkontoret är programkommunikatörerna, med stöd av programchefen, ansvarig för att arbetet i plattformen får rätt förutsättningar för att utvecklas enligt plan och för att ha dialog med de berörda projektledarna i insatserna nedan.

Insatser under 2019

- **Samverkan och ökat nyttiggörande av resultat som förnyar innovationsområdet**, start Q1 2018 och pågår till juni 2020. Projektets syftar till att öka nyttan och användning av resultat och goda exempel genom målgruppsanpassad paketering och samverkan. Utöver ledning och administration består det strategiska projekt av följande arbetspaket:
 - Målgruppspaketering av projektresultat,*
 - Samverkan med tillverkningsindustrin* och
 - Internationell synlighet*
- **Utbildningskoordinering**, start Q1 2018 och är planerat under hela 2019. Syftet med projektet är att möjliggöra utmaningsdrivna kurser för doktorander och industrin. Utöver ledning och administration består det strategiska projekt av följande arbetspaket:
 - Utmaningsdriven problemlösning för doktorander *
 - Förutsättning för forskarskola – förstudie

3 Grov tidplan för beslut och aktiviteter under 2019

2019	JANUARI	FEBRUARI	MARS	APRIL	MAJ	JUNI
Möte SRM och PSM	PSM+SRM		PSM	SRM	PSM extra	PSM
Utlysning 5, Idetävling, Plast steg2					Öppnar #5	
Myndighetsbeslut			Strategiska projekt	Utlysningstext # 5		
RE:Source aktiviteter			Stämma	Resultatdag		
2019	JULI/ AUG	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER	JAN '20
Möte SRM och PSM			PSM	SRM	PSM	SR+PSM
Utlysning 5, Idetävling, Plast steg2		Stänger #5	Idetävling	Öppnar plast Steg 2		Stänger plast steg 2
Myndighetsbeslut		Utlysningst ext plast steg 2		Beslut Idetävling	Beslut #5	Rev Strategiska projekt
RE:Source aktiviteter		Strategidag		RE:Sourcedag		
						Projektstart Utlysning 5
						Beslut plast steg 2

Figur 3 Tidpunkter under 2019 för möten, beslut, öppnade av utlysningar och start av projekt samt större RE:Source arrangemang presenteras schematiskt i figuren.

4 Andra satsningar inom området

Ambitionen för RE:Source är att på bästa sätt komplettera och stärka andra satsningar som genomförs under året inom innovationsområdet. Delegationen för cirkulär ekonomi, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Upphandlingsmyndigheten, Miljö- och energidepartementet samt Näringsdepartementet är offentliga organisationer som är viktigt att RE:Source har löpande dialog med för att skapa effektiva och kompletterande insatser. Utöver de nedan mer specificerade satsningarna från forskning och utvecklingsfinansiärer är Tillväxtverket, lokala/regionala satsningar samt EU satsningar, centrala för RE:Source att ha dialog och kunskap om.

4.1 SIP:ar

I dagsläget är 17 Strategiska innovationsprogram etablerade. Av dessa är nio av närmare intresse för samverkan med RE:Source. Nedan listas dessa och nyckelord som beskriver samverkansområden anges.

- **Produktion 2030:** Hållbar produktion och nyttjande av återvunnen råvara
- **Lättvikt:** Återvinning/återanvändning av komplexa material, Cirkulära materialeffektiva flöden
- **BioInnovation:** Cirkulära materialeffektiva bioflöden
- **Infra Sweden:** Cirkulära materialeffektiva flöden av sekundära råmaterial och massor
- **Metalliska material:** Återvinning/återanvändning av komplexa material
- **STRIM:** Skapa cirkulära materialeffektiva flöden och minskade avfallsmängder
- **Grafen:** Återvinning/återanvändning av komplexa material. Cirkulära materialeffektiva grafen flöden
- **Smart Built Environment:** Cirkulära materialeffektiva flöden från byggbranschen
- **Smarta och hållbara städer:** Utveckling kring frågor som berör livsstil och konsumtion för hållbart samhälle, såsom beteende, tjänster och produkter för alternativ konsumtion, som delningsekonomi.

4.2 Vinnova

- **Innovation för ett hållbart samhälle.** Utlysningens övergripande syfte är att på ett innovativt sätt bidra till att lösa stora samhällsutmaningar genom utveckling av ny kunskap och kompetens. För att uppnå detta behövs i många fall gränsöverskridande projekt av banbrytande karaktär.” Kan komma att ändras lite inför kommande omgång. Inga begränsningar på sökt belopp. Stödnivå till ekonomisk verksamhet enligt GBER. Öppningsdatum 10/4 > Sista ansökningsdag 10/6 > Senaste beslutsdatum 14/10.
- **Cirkulär och biobaserad ekonomi.** Fokus: Ökad resurseffektivitet genom cirkulär ekonomi.
 - **Steg 1 (mindre projekt):** Med det här erbjudandet vill Vinnova stärka förutsättningarna för att realisera en cirkulär och biobaserad ekonomi. Vi finansierar utvecklings- och innovationsprojekt som fokuserar på cirkulära flöden i befintliga eller nya tillämpningar.” Öppningsdatum 31/1 > Sista ansökningsdag 11/4 > Senaste beslutsdatum 4/6.
 - **Steg 2 (utvecklingsprojekt):** Öppningsdatum 2/4 > Sista ansökningsdag 4/9 > Senaste beslutsdatum 24/10. [Mer info i LÄNK](#)

- **Industriella pilotprojekt för användning av neutron- och fotonbaserade tekniker vid storskalig forskningsinfrastruktur** – våren 2019. I det här erbjudandet stödjer vi tre typer av projektinitiativ som bygger kompetens kring industriellt nyttiggörande av storskalig forskningsinfrastruktur med avancerade experimentmiljöer motsvarande de som utvecklas vid MAX IV och ESS i Lund. Alla projektförslag ska bygga på ett behov hos minst ett företag och avse verifiering av om neutron- eller fotonbaserade tekniker är lämpliga för att möta företagets utvecklingsbehov. [Mer info i LÄNK](#). Detta erbjudande bör utnyttjas mer av RE:Source innovationsområde. Se t.ex. askprojektet med Fortum, Sysav m.fl.: [Mer info i LÄNK](#).
- **Testbäddar för samhällets utmaningar.** Ny utlysning under året men oklart när.
- **Policylab:** Inga utlysningar men gruppen eftersöker bra case att jobba med.
- Satsning för kommersialisering och affärsutveckling som kan nyttjas bättre av innovationsområdets aktörer såsom Innovationscheckar, Eurostars, SME instruments etc

4.3 Formas

- **Från forskning till praktik – metoder och verktyg.** Utlysning inriktad på att utveckla metoder och verktyg som bidrar till att forskningsresultat omsätts till praktik för ett hållbart samhällsbyggande. Finansiering för projekt upp till två år om maximalt två miljoner kronor per projekt. Öppningsdatum: prel. 2019-02-07 > Sista ansökningsdatum: prel. 2019-04-02 > Beslutsdatum: prel. 2019-09-26. [Mer Info i LÄNK](#).

4.4 Energimyndigheten

- Batterifondsprogrammet etapp 2 (2017–2027)
- Kompetenscentrum inom biogasforskning Biogas Research Center (BRC) etapp 3 (2018–2022)
- Nationellt innovationskluster för flytande biogas (Drive LBG) (2018–2021)
- Utlysning Pilot- och demonstrationsprojekt med stor potential att ställa om energisystemet (Löpande)
- Europeisk forsknings- och innovationssamarbete JPI Urban Europe
- Internationellt tekniksamarbete IEA Bioenergy

4.5 Mistra

Följande forskningsprogram är pågående, majoriteten av programmen som Mistra startar pågår under 4 + 4 år.

- Mistra Closing the Loop (avslutas)
- Mistra REES - Produktdesign och resurseffektivitet på vägen mot en cirkulär ekonomi
- Mistra Sustainable consumption
- Mistra Misum – Centre för sustainable Markets
- Mistra STEPS – Sustainable plastics and transition pathways
- Mistra Future Fashion (avslutas)

Utöver de pågående programmen kommer Mistra under året att genomföra

- utvärdering av ansökningar för ”Idrott, friluftsliv och miljö” om ett par veckor – skulle kunna bli ett program som är relevant för er
- utvärdering av ansökningar senare i vår för ”Design för minskad exponering av farliga kemikalier”

- ny bakgrundsrapport och senare utlysning under arbete inom ”Mat och Landsbygdsutveckling” – skulle kunna bli intressant för er

Programbeskrivning RE:Source – bilaga B

Etapplogik för RE:Source Etapp 2 – 2019-2021

Med stöd från

Strategiska
innovations-
program

Effektmål 2030

Sverige har en samordnad forsknings- och innovationsverksamhet inom hållbart materialnyttjande och resultaten tillämpas i stor utsträckning i samhället

Svenska aktörer visar i praktiken och genom kreativa samverkansformer vägen för den cirkulära omställningen vilket resulterar i att Sverige är ett attraktivt land att investera i och svenska aktörer är attraktiva samarbetspartners

PROGRAMMÅL 1

RE:Source har bidragit till förnyelse av innovationsområdet

Etappmål 2021

1) Nyttan av RE:Source är tydliggjord

2) RE:Source är etablerad som en nyckelaktör för förnyelse av innovationsområdet

3) Nya konstellationer och samverkansformer över branschgränser och områdets målgrupper har skapats

4) RE:Source har

- Demonstrerat innovativa och skalbara lösningar (PM2);
- Levererat fakta och kunskap (PM3)
- Höjt och nyttiggjort relevant kompetens (PM4)
- Bidragit till svensk forskning och innovation i världskass samt främjat FoI-samverkan internationellt (PM5)
- Främjat affärsutveckling och kommersialisering (PM6)

5) En hinderanalys och aktivitetsplan för förnyelse av innovationsområdet har framtagits

PROGRAMKONTOR

KUNSKAP

INNOVATION

DEMONSTRATION

INTERNATIONALISERING

KOMPETENS

Effektmål 2030

Sverige har en effektiv innovationsprocess för att utveckla och demonstrera lösningar för hållbart materialnyttjande och rankas högst i internationella jämförelser när det gäller innovationsförmåga

PROGRAMMÅL 2

Innovativa och skalbara lösningar har utvecklats och demonstrerats

Etappmål 2021

1) Lösningar för hållbara produkter och tjänster samt hållbart användande demonstrerade

2) Lösningar för effektivare materiallogistik och supply chain management demonstrerade

3) Lösningar för effektivare cirkulation av ett antal prioriterade materialströmmar demonstrerade

4) Lösningar för ökad återvinning av material demonstrerade

5) Lösningar för effektivare återvinningsprocesser för molekyl/atom och energiutvinning demonstrerade

PROGRAMKONTOR

KUNSKAP

INNOVATION

DEMONSTRATION

INTERNATIONLISERING

KOMPETENS

Effektmål 2030

Sverige är en förebild internationellt när det gäller kunskap om och policyer för hållbart materialnyttjande samt har inflytande internationellt i policy-utvecklingsprocesser

PROGRAMMÅL 3

Fakta och kunskap har levererats för hållbart materialnyttjande

Etappmål 2021

- 1) Fakta och kunskap om hinder och möjligheter för att sätta hållbara erbjudanden på marknaden har presenterats
- 2) Kunskap och verktyg som syftar till ökad återvinning av material är framtagna och kommunicerade
- 3) Internationella goda exempel på policyer är bedömda och testade för svenska förhållanden
- 4) Mätetal för hållbart materialnyttjande är framtagna och kommunicerade
- 5) Kunskap om AI och digitaliseringens påverkan är framtagna och kommunicerad
- 6) Kartläggning av materialläckage av stort miljö- och ekonomiskt värde samt handlingsplan för att minska detta är utformade och kommunicerade
- 7) Kunskap om hur offentlig upphandling kan användas för att driva innovationer och marknader för hållbara erbjudanden och användande har genererats och kommunicerats

PROGRAMKONTOR

KUNSKAP

INNOVATION

DEMONSTRATION

INTERNATIONALISERING

KOMPETENS

Effektmål 2030

Sverige har expertis och kompetens i världsklass inom innovationsområdet

PROGRAMMÅL 4

Kompetens finns som försörjer innovationsområdet och skapar förnyelse och konkurrenskraft

Etappmål 2021

1) Kunskap och resultat - från RE:Source-projekt - med potential att bidra till förnyelse och ökad konkurrenskraft har paketerats och förmedlats till relevanta aktörer via kurser och seminarier

2) Genom utbildnings- och fortbildningsinsatser har samverkan stimulerats mellan
i) näringslivs-, forsknings- och offentliga aktörer
ii) doktorander över vetenskapsområden både nationellt och internationellt

3) RE:Source har möjliggjort omfattande kunskapsöverföring och förmedlat goda exempel **mellan olika sektorer**

PROGRAMKONTOR

KUNSKAP

INNOVATION

DEMONSTRATION

INTERNATIONALISERING

KOMPETENS

Effektmål 2030

Snabbare internationellt utbyte och implementering av good practice-lösningar till/från Sverige

Sverige uppfattas som världsledande inom Fol

PROGRAMMÅL 5

Svensk forskning och innovation är i världsklass och samverkar internationellt

Etappmål 2021

1) Kunskap genererad inom RE:Source-projekt har tillgängliggjorts som underlag för beslut på EU nivå

2) Svenska aktörer har relevant information och stöd för att delta i H2020-ansökningar

3) Strategiskt viktiga RE:Source-Fol-projekt och resultat har synliggjorts internationellt med avsikt att leda till internationell Fol-samverkan

4) RE:Source är en etablerad nod för svensk och internationell Fol-samverkan

PROGRAMKONTOR

KUNSKAP

INNOVATION

DEMONSTRATION

INTERNATIONALISERING

KOMPETENS

Effektmål 2030

Ökad konkurrenskraft för svenska aktörer genom attraktiva lösningar för hållbart materialnyttjande

Ökat antal företag, omsättning och export

PROGRAMMÅL 6

Affärsutveckling och kommersialisering av lösningar har främjats

Etappmål 2021

1) Identifierat och adresserat hinder i kommersialiserings-/affärsutvecklingsprocessen för demonstrerade lösningar

2) Entreprenörer med lösningar för hållbart materialnyttjande har genom RE:Source dragit nytta av existerande kommersialiseringsfrämjande strukturer

3) Nya affärspartner- eller kund-/leverantörsrelationer etablerade som direkt följd av RE:Sources matchmakingaktiviteter

4) Ökad förståelse hos SME för hur man når internationella marknader

5) Effektiv internationell kommunikation av nya marknadsmogna lösningar etablerad genom RE:Source

PROGRAMKONTOR

KUNSKAP

INNOVATION

DEMONSTRATION

INTERNATIONALISERING

KOMPETENS

Programbeskrivning RE:Source - bilaga C

Organisationshandbok för RE:Source

Etapp 2 - 2019-2021

Med stöd från

VINNOVA
Sveriges innovationsmyndighet

 Energimyndigheten

FORMAS

Strategiska
innovations-
program

Innehåll Organisationshandbok

1	RE:Source – ett strategiskt innovationsprogram	2
1.1	Insatser	2
2	Stämman	3
2.1	Arbetsordning och arbetsuppgifter	3
2.2	Valberedning	3
3	Programstyrelse	4
3.1	Sammansättning – programstyrelse	4
3.2	Arbetsordning och arbetsuppgifter – programstyrelse	4
4	Strategiskt råd	6
4.1	Sammansättning – strategiskt råd	6
4.2	Arbetsordning och arbetsuppgifter – strategiskt råd	6
5	Programkontor	6
5.1	Sammansättning - programkontor	6
5.2	Arbetsuppgifter – programkontor	7
6	Medlem	8
7	Finansierande myndigheter	8

Med stöd från

VINNOVA
Sveriges innovationsmyndighet

 Energimyndigheten

FORMAS

Strategiska
innovations-
program

1 RE:Source – ett strategiskt innovationsprogram

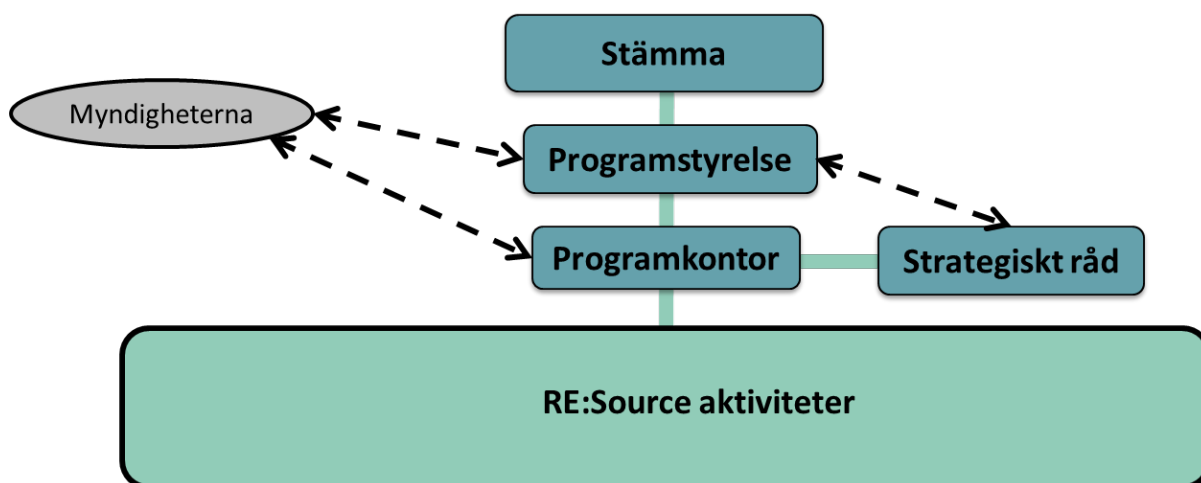
RE:Source är ett strategiskt innovationsprogram med visionen ”**Genom innovation är Sverige ett föregångsland för materialnyttjande inom planetens gränser**”. RE:Source startade sin första treårsetapp 2016, men är tänkt att vara en långsiktig satsning under tolv år.

RE:Source bidrar till **internationell konkurrenskraft och attraktionsförmåga för svenska företag och akademi** och erbjuder en nationell innovationsarena för aktörer inom svenskt näringsliv, offentlig verksamhet samt forskning. Det övergripande syftet med RE:Source är att genom samverkan mellan akademi och näringsliv samt offentlig verksamhet kraftsamla Sverige för att accelerera innovation och utveckla lösningar för cirkulära materialeffektiva flöden.

RE:Source är en nationell kraftsamling av samhällsaktörer genom arbete i innovationsprojekt, kunskapsuppdrag eller andra specifika aktiviteter. RE:Source är organiserat enligt figuren nedan. De aktörer som vill engagera sig i programmet har möjlighet att göra det genom att bli medlemmar, eller som medlem genomföra uppdrag inom programmet eller enbart delta i specifika aktiviteter.

Verksamheten regleras i enlighet med programbeskrivning med tillhörande bilagor och gällande samarbetsavtal mellan medlemmarna och värdorganisationen. Programbeskrivningen eller dess bilagor uppdateras, inom ramen för det gällande programbeslutet för etappen, av programstyrelsen vid behov och beslutas därefter av stämman. Alla dessa dokument finns tillgängliga på hemsidan resource-sip.se.

En schematisk bild över RE:Sources organisation återfinns i Figur 1.

Figur 1: Schematisk bild över organisationsstrukturen för RE:Source. De olika funktionerna beskrivs närmare genom sammansättning och roll i följande kapitel: stämman (kap 2); programstyrelsen (kap 3); strategiskt råd (kap 4); programkontor (kap 5) och myndigheternas ansvar (kap 7).

1.1 Insatser

RE:Source verksamhet utgörs huvudsakligen av två typer av insatser; projekt finansierade genom utlysningar eller arbeten finansierade genom strategiska enskilda projekt.

De arbeten som kan genomföras som strategiska enskilda projekt är sådana där

- resultatet ska gynna det strategiska innovationsområdet genom att adressera en del av programmets strategiska innovationsagenda som inte lämpligen kan hanteras genom en öppen utlysning
- resultatet är till nytta för många aktörer inom området

- Programkontoret tar en aktiv roll i uppföljning och säkerställande av resultatens spridning
- Projektförslagen tas fram i en transparent process

Mer information om de två insatserna finns beskrivet på RE:Source webbsida.

2 Stämman

Stämman är ett sammanträde för alla medlemmar där RE:Sources angelägenheter behandlas. Varje medlem har rätt att närvara och rösta vid stämman, antingen genom ordinarie representant, ställföreträdare eller genom ett befullmäktigat ombud. Programstyrelsen lägger förslag på ordförande för stämman. Medlemmarna väljer ordförande vid stämman.

2.1 Arbetsordning och arbetsuppgifter

Stämman bestämmer ytterst över inriktning och prioritering av RE:Sources verksamhet inom ramen för programbeslut för etappen.

På stämman har varje representerad medlem en röst. För att stämman ska vara beslutsmässig måste över hälften av antalet medlemmar vara representerade. Alla beslut fattas genom enkel majoritet. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

Programstyrelsen kallar till stämma en gång under det första kvartalet varje år. Medlem har rätt att hos programstyrelsen ansöka om att kallelse till extra stämma utfärdas för behandling av visst angivet ärende. Vid förtida upphörande av RE:Source måste beslut fattas vid två på varandra efterföljande stämmor, varav den ena är ordinarie stämma. En kallelse till stämma utfärdas av programkontoret tidigast åtta och senast fyra veckor före stämman. Stämman sker enligt en fastlagd dagordning.

Dagordning

1. Stämman öppnas
2. Upprättande av röstlängd och närvaroförteckning
3. Fråga om behörig kallelse till stämman
4. Val av mötesordförande
5. Val av protokollförare, justerare och rösträknare
6. Godkännande av årsberättelse
7. Godkännande av uppdaterad medlemsförteckning
8. Godkännande av programbeskrivning med tillhörande bilagor
9. Val av ledamöter till programstyrelsen
10. Val av ordförande och vice ordförande till programstyrelsen
11. Vid ny etapp, val av ledamöter och ordförande i valberedning
12. Övriga frågor
13. Stämman avslutas

2.2 Valberedning

Valberedningen består av tre personer från tre medlemsorganisationer som tillsammans väl representerar intressen hos de tre aktörsgupper som RE:Sources medlemmar tillhör. Valberedningen väljs vid stämman för hela etappen och en person utses av stämman till att vara ordförande för valberedningen.

Valberedningens arbetsuppgift är att föreslå ledamöter, samt ordförande och vice ordförande, till programstyrelsen. I detta arbete ska valberedningen utgå från de riktlinjer som beskrivs i kapitel 3.1. Medlemmarna ska beredas möjlighet att lämna förslag till nomineringar till stöd för valberedningens arbete. Valberedningen ska ha kontakt med den sittande styrelsen för att utröna ledamöternas intresse för omval. Valberedningen bör i detta sammanhang beakta strävan om att förnya styrelsens sammansättning men också säkra en rimlig kontinuitet.

Förslag på namn för beredning till stämman skickas skriftligen via e-post till valberedningens ordförande senast 8 veckor före stämman. Information kring valberedningens arbete och riktlinjer läggs ut på webbsidan resource-sip.se senast 10 veckor före stämman. Valberedningen ska senast 6 veckor före stämman skicka ett förslag på nästa års styrelseledamöter till programchefen.

3 Programstyrelse

Inom ramen för stämmans inriktningsbeslut och befintliga styrande dokument beslutar programstyrelsen om inriktningen av RE:Sources verksamhet. Programstyrelsen ska vid sitt beslutsfattande verka för nytta för Sverige inom innovationsområdet.

3.1 Sammansättning – programstyrelse

Programstyrelsens ledamöter samt ordförande och vice ordförande utses av stämman och ska gemensamt besitta en mångfald och bred kompetens väsentlig för innovationsområdet och utvecklingen av RE:Source.

Programstyrelsen ska ha minst 8 men inte fler än 12 ledamöter. Ledamöterna fördelas mellan de aktörsgrupperna enligt 3-6 från näringslivet, 3-6 från offentlig verksamhet och 1-3 från forskningsområdet. Finns behov kan representanter från organisationer som inte omfattas av dessa tre aktörsgrupper eller inte är medlem i RE:Source också föreslås till programstyrelsen. Ledamöter från medlemmar ska vara i majoritet i programstyrelsen och varje medlem kan högst representeras med en ledamot. Programstyrelsen har inte suppleanter och ordinarie ledamöter kan inte ersättas. Vid behov kan personer utan rösträtt adjungeras till mötet. En sekreterare utan rösträtt kommer vid behov att delta på mötena. Programstyrelsens sammansättning ska genomsyras av ett normkritiskt tänkande, dvs ledamöterna ska representera en stor variation i ålder, bakgrund, geografiska placering samt en så jämn könsfördelning som möjligt.

Ett uppdrag som styrelseledamot är personligt, det vill säga ledamoten ska inte agera i egenskap av representant för en organisation. En ledamot ska ha ett stort intresse för att skapa konkurrenskraft och attraktionskraft för Sverige inom innovationsområdet samt gärna ha ett stort nätverk att verka inom. En ledamot ska känna ansvar för att utveckla RE:Source mot programmets vision och mål. Ett uppdrag som styrelseledamot gäller under två år och kan maximalt pågå under två etapper. Uppdraget i programstyrelsen kan upphöra i förtid om sittande ledamot så anmäler till programstyrelsen. Programstyrelsen tar fram en utvecklingsplan om det behövs så att arbetsuppgifter övertas.

Representanter för huvudansvarig myndighet och programkontoret är adjungerade i programstyrelsen och har rätt att närvara och yttra sig vid programstyrelsens sammanträden.

3.2 Arbetsordning och arbetsuppgifter – programstyrelse

Programmets styrelse är programmets yttersta ledning och godkänner och beslutar vilka insatser som ska prioriteras inom programmet.

Ordföranden ska leda programstyrelsens arbete och bevaka att programstyrelsen fullgör sina uppgifter. Programstyrelsens ordförande ser till att sammanträden hålls vid behov, dock minst fem gånger per år samt ett längre strategimöte. Programstyrelsen ska alltid sammankallas om en ledamot eller programkontoret begär det. RE:Source kräver hög närvaro och engagemang av alla ledamöter.

För att skapa effektiva arbetsordningar inom programstyrelsen kan utvalda arbetsuppgifter delegeras till arbetsutskott som aktivt deltar i att arbeta fram underlag inom en specifik fråga.

Programstyrelsen är beslutsför om mer än hälften av dess ledamöter är närvarande. Som programstyrelsens beslut gäller den mening som mer än hälften av de närvarande röstar för vid

sammanträdet. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst. Är programstyrelsen inte fulltalig, ska de som röstar för beslutet dock utgöra mer än en tredjedel av hela antalet ledamöter.

Programstyrelsen kan också fatta beslut *per capsulam* via e-post, vilket kräver att samtliga ledamöter svarar. *Per capsulam*-beslut sker genom att ledamöter röstar ja eller nej till förslaget beslut. *Per capsulam*-beslut protokollförs vid nästkommande programstyrelsemöte. Samma jävsregler gäller för *per capsulam*.

Kallelse till programstyrelsemöte skickas till ledamöterna och adjungerade ledamöter senast en månad före mötet. Handlingar till programstyrelsemötet ska finnas ledamöterna och adjungerade ledamöter tillhanda senast två veckor före mötet.

Vid programstyrelsens sammanträden ska beslutsprotokoll föras. Protokollet cirkuleras för justering senast en vecka efter mötet. Det ska undertecknas av den som har varit protokollförare och justeras av ordföranden och annan ledamot utsedd som justerare. Ledamöter och adjungerade ledamöter har rätt att få en avvikande mening antecknad till beslutsprotokollet. Programstyrelsens beslutsprotokoll ska föras i nummerföljd och förvaras på ett betryggande sätt samt finnas tillgängliga på programmets hemsida.

De ledamöter som har intressejäv och/eller delikatessjäv i ett beslut måste meddela detta till programstyrelsen före mötet. Ledamoten deltar således inte i beslutet och lämnar styrelserummet när frågan diskuteras och beslutas. Intressejäv beskrivs som att utgången av uppdraget ”kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada” för ledamoten. Det mer övergripande delikatessjävet tar sikte på om det ”i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet” för ledamoten och därmed också för myndigheten, värdorganisationen och RE:Source.

Därutöver fastställer programstyrelsen själv sin arbetsordning.

Arbetsuppgifter programstyrelsen:

- Strategiskt utveckla RE:Source genom att bland annat uppdatera effektlogiken, programagendan och driva visionsarbetet för programmet
- Ansvara för att RE:Source verkar mot att uppfylla effektlogiken och möta programmålen
- Styra hur programmets resurser används
- Godkänna utlysningstexter och lämna ett förslag till bedömningsgrupp till ansvarig myndighet
- Godkänna rekommendation av uppdrag genom strategiska projekt
- Godkänna genomförare av uppdrag
- Godkänna programbeskrivningen med dess bilagor för innan den skickas in till stämman och huvudansvarig myndighet
- Vid behov initiera ytterligare aktiviteter utanför den beslutade verksamhetsplanen
- Godkänna årliga verksamhetsplaner
- Godkänna årsberättelse före stämman
- Följa upp handlingsplan från utvärderingar
- I samråd med ansvarig myndighet beslut om arbets- och beslutsprocesser för RE:Source
- Delta i arbetsutskott inom specifika delegerade arbetsuppgifter
- Delta som fadder i strategiska projekt
- Fungera som ambassadör för RE:Source. Etablera och stärka programmets roll i Sverige och internationellt genom att styrka och sprida programinformation om RE:Source
- Besluta om bemanning av programkontoret
- Besluta om sammansättning och uppdrag för strategiskt råd
- Besluta om fyllnadsval till valberedningen vid behov
- Kalla till stämman
- Vid behov säkerställa att RE:Source samverkar med eller tillsätter internationella arbetsgrupper eller referensgrupper som berikar utvecklingen av innovationsområdet

Arvode utgår inte för uppdrag som ledamot utan arbetet uppskattas till en naturainsats i RE:Source motsvarande minst 80 timmar per år.

4 Strategiskt råd

4.1 Sammansättning – strategiskt råd

Programstyrelsen beslutar om sammansättningen samt utser ordförande och vice ordförande i det strategiska rådet. Endast representanter för medlemmar i RE:Source kan väljas till ledamot i det strategiska rådet. Ledamöter från medlemsorganisationer som inte finns representerade i andra organisatoriska funktioner inom RE:Source kan med fördel väljas. Strategiska rådet har inte suppleanter och ordinarie ledamöter kan inte ersättas. Vid behov kan personer utan rösträtt adjungeras till mötena. En sekreterare utan rösträtt kommer vid behov att delta på mötena. Ett uppdrag som ledamot gäller för två år och kan maximalt pågå under två etapper om inte programstyrelsen motiverar en förlängning.

Det strategiska rådet ska gemensamt besitta en bred kompetens väsentlig för utvecklingen av RE:Source. Ledamöter fördelas mellan aktörsgrupperna enligt 3-7 från näringsliv/offentlig verksamhet och 5-11 från forskarområdet, där platserna fördelas jämnt mellan akademi och forskningsinstitut. Varje organisation kan endast representeras med en ledamot. Strategiska rådets sammansättning ska genomsyras av ett normkritiskt tänkande, dvs ledamöterna ska representera en stor variation i ålder, bakgrund, geografiska placering samt en så jämn könsfördelning som möjligt.

4.2 Arbetsordning och arbetsuppgifter – strategiskt råd

Den primära rollen för det strategiska rådet är att bistå RE:Source med kunskap om behov och trender, inom innovationsområdet som ökar förutsättningarna för att programmets vision uppnås.

Programkontoret kallar till mötena och dessa planeras så att framtagning av underlag och beredning av material för programstyrelsen blir effektivt och kompletterande. Programkontoret och ordförande/vice ordförande har en dialog om upplägg och plan för respektive möte. Utöver en gemensam strategidag tillsammans med hela RE:Source organisation träffas strategiska rådet mellan 2-3 gånger årligen. Strategiska rådet ska alltid sammankallas om mer än tre ledamöter eller programkontoret eller programstyrelsen begär det. RE:Source kräver hög närvaro och engagemang av alla ledamöter. Programkontoret skickar mötesunderlag till ledamöterna senast en vecka innan. Vid mötena förs mötesnoteringar som sammanfattar mötet och strategiska rådets inspel. Därutöver fastställer strategiska rådet själv sin arbetsordning.

Strategiska rådet arbetar enligt samma jävsregler som programstyrelsen.

Arvode utgår inte för uppdrag som ledamot utan arbetet uppskattas till en naturainsats i RE:Source motsvarande 60 timmar på år.

5 Programkontor

Programkontoret ansvarar för att leda det strategiska innovationsprogrammet RE:Source och programkontorets chef kallas för programchef.

Programkontorets verksamhet finansieras med programmets koordineringsmedel, som beviljas för varje programetapp av ansvarig myndighet.

5.1 Sammansättning - programkontor

Programkontoret ansvarar för att leda RE:Source. Programkontoret består av en programchef och övriga personer som behövs för programmets verksamhet. Programchefen ansvarar för att föreslå en effektiv organisation som programstyrelsen beslutar om.

Programkontoret finns organiserat hos den värdorganisation som de finansierande myndigheterna beslutar om och som framgår av savtalet mellan ansvarig myndighet och värdorganisationen. Personer som arbetar inom RE:Source kan ha sin anställning hos annan organisation. Arbetsgivaransvar och därtill kopplat arbetsmiljöansvar ligger hos den organisation där berörd personal har sin huvudsakliga anställning. Alla inom programkontoret bidrar var och en med en naturinsats årligen i programmet motsvarande 60 timmar.

5.2 Arbetsuppgifter – programkontor

Ett uppdrag inom programkontoret gäller tillsvidare och är begränsat till två etapper om inte programstyrelsen motiverar och beslutar om en förlängning av mandatperioden.

Prioriterade specifika aktiviteter och arbetsuppgifter för varje verksamhetsår anges i verksamhetsplanen.

Arbetsuppgifter programkontoret:

Ledning

- Bereda och föredra underlag för programstyrelsen, strategiska rådet, myndigheterna mm
- Verkställa programstyrelsens beslut
- Årsrapporteringar och annat underlag till stämma

Administration

- Programkontoret har ett tydligt resultatansvar för enskilda projekt
- Administrera strategiska projekt (upprätta beställningar, ta in projektrapporter, avtal och faktureringar)
- Dokumentera möten och medlemskap
- Underhålla kompetenspoolen

Strategiskt

- Verka för att RE:Source verkar för att möta programmålen
- Säkerställa att utformningen av enskilda projekt sker transparent, från idé till inskickad ansökan. Programkontoret ansvarar för att det finns en process för detta, i RE:Source används Kompetenspoolen.
- Förslag på utvecklingsinsatser av programmet.
- Omvärldsbevakning

Koordinering

- Driva verksamheten i linje med RE:Sources programbeskrivning
- Ansvara för att förutsättningar finns för att verksamheten utvecklas enligt plan och blir framgångsrika.
- Ansvara kontakter med samt stöd och rådgivning till beviljade projekt
- Stimulera dialog och erfarenhetsutbyte mellan projekt
- Ansvarar för att informera aktörer om verksamheten men också för att bibehålla och utveckla RE:Sources nätverk gentemot befintliga samt nya medlemmar inom näringsliv, offentlig verksamhet och forskning

Programkommunikation¹

- Årligen arrangera en Resultatdag samt en RE:Sourcedag
- Synas och delta i befintliga informationskanaler och tillgängliggöra programresultat via hemsidan

¹ Mer detaljer kring RE:Source kommunikation återfinns i Kommunikationsstrategin för etapp 2

- Ta en aktiv roll i uppföljning och säkerställande av spridning av resultat från strategiska projekt
- Samarbeta med andra [SIP:ar](#) kring aktiviteter, resultatspridning och nyttiggörande
- Upprätthålla och förvalta hemsidan med information på svenska och utvalda delar på engelska

6 Medlem

Varje organisation som signerar samarbetsavtalet med RE:Source räknas som medlem. Varje medlem i RE:Source har möjlighet att påverka verksamheten genom en röst på stämman, vilket betyder att delta i val av programstyrelse och beslut om verksamhetens inriktning och prioritering. Som medlem kan man nomineras till ledamot av strategiska rådet, programstyrelsen och valberedningen samt till plats i programkontoret. Medlemmar har rätt att använda RE:Sources logotyp och varumärke i sin marknadsföring, men måste diskutera med programkontoret innan. Medlem har rätt att när som helst under verksamhetsåret anmäla att medlemskapet ska sägas upp. Om medlemmen har uppdrag inom RE:Source måste dessa överlämnas på ett effektivt sätt och programkontoret är ansvarig för att en plan upprättas. Utökad information om medlemmars rättigheter och skyldigheter återfinns i Samarbetsavtal som finns tillgängligt på webbsidan resource-sip.se.

7 Finansierande myndigheter

RE:Source utförs med stöd från Vinnova, Energimyndigheten och Formas inom ramen för myndigheternas satsning på strategiska innovationsområden. Huvudansvarig myndighet för programmet är Energimyndigheten. Beslut avseende finansiering av programkoordineringskostnader och samtliga beslut om stöd till projekt inom programmet fattas av huvudansvarig myndighet, i enlighet med myndighetens gällande delegationsordning. På huvudansvarig myndighet finns en för programmet huvudansvarig handläggare, en ställföreträdande handläggare och en budgetansvarig chef som sköter dialogen med programkontoret och programstyrelsen. Dessa bistås av handläggare på de övriga två finansierande myndigheterna.

Arbetsuppgifter finansierande myndigheter:

- Reservera medel till programmet vid varje etapp av verksamheten.
- Genomföra treåriga utvärderingar av programverksamheten, vilka ligger till grund för myndigheternas beslut om fortsatt finansiering.
- Bestämma om gemensamma ramar och anordna gemensamma aktiviteter för samtliga strategiska innovationsprogram.

Arbetsuppgifter huvudansvarig myndighet:

- Godkänna programbeskrivningen med tillhörande bilagor.
- Representera alla tre finansierande myndigheter gentemot programkontoret och programstyrelsen.
- Delta som adjungerad ledamot i programstyrelsen.
- Bistå programkontoret i etableringen och utformningen av verksamheten så att den blir förenlig med myndigheternas rutiner och regler.
- Informera om andra relevanta satsningar på de finansierande myndigheterna.
- Upprätta avtal med värdorganisationen avseende programmets koordinering och betala ut koordineringsmedel till programmet.
- Vid öppna utlysningar om projektstöd, besluta om utlysningstexten, utlysa projektstöd, hantera inkomna ansökningar, utse en extern bedömningsgrupp och samordna bedömningsprocessen.
- Fatta beslut om stöd till både projekt inom utlysningar och strategiska projekt.

- Betala ut medel till beviljade projekt, godkänna inkomna projektrapporter samt ansvara för den ekonomiska uppföljningen av projekten.
- Kontrollera att de krav som ställs i myndigheternas beslut om koordineringsmedel samt om stöd till projekten uppfylls.
- Förse programkontoret med information om projektportföljen och budgetläget i programmet.
- Löpande följa upp programverksamheten och kalla programchef och styrelseordförande till ett årligt avstämningsmöte.

Programbeskrivning RE:Source - bilaga D

Kommunikationsstrategi för RE:Source Etapp 2 - 2019-2021

Med stöd från

VINNOVA
Sveriges innovationsmyndighet

 Energimyndigheten

FORMAS

Strategiska
innovations-
program

Kommunikationsstrategi för RE:Source 2019-2021

Mål för programkommunikationen

Vision för RE:Source:

Genom innovation är Sverige ett föregångsland för materialnyttjande inom planetens gränser.

Syftet med kommunikationen är att RE:Source ska bli känt av ännu fler som en växande och tillgänglig innovationsarena.

RE:Source ska vara en mötesplats, där aktörer inom innovationsområdet delar information och kunskap.

Grunden för kommunikationen är att verka för den vision och de mål som är uppsatta i programbeskrivningen för RE:Source. Nedan listas programmålen för etapp 2, 2019-2021:

1. RE:Source har bidragit till förnyelse av innovationsområdet
2. Innovativa och skalbara lösningar har utvecklats och demonstrerats
3. Fakta och kunskap har levererats för hållbart materialnyttjande
4. Kompetens finns som försörjer innovationsområdet och skapar förnyelse och konkurrenskraft
5. Svensk forskning och innovation är i världsklass och samverkar internationellt
6. Kommersialisering och affärsutveckling av lösningar har främjats

Grundläggande arbetssätt

Denna kommunikationsstrategi för innovationsprogrammet RE:Source ska vara ett stöd vid intern och extern kommunikation. Det är ett levande dokument som kan uppdateras under programmets gång.

Kommunikationsstrategin kompletteras årligen med en mer konkret kommunikationsplan.

RE:Source är nationell innovationsarena och mötesplats för en mängd aktörer inom svensk industri, avfallshantering och forskning. För att främja medlemmarnas och andra aktörers delaktighet ska kommunikationen präglas av största möjliga öppenhet.

Kommunikationen ska ske planenligt och effektivt för att nå största möjliga genomslag. Samarbeten med flera partners med liknande målgrupp är en viktig del av arbetet. Kommunikationsinsatserna ska synkroniseras med händelser inom resurs- och avfallsområdet. RE:Source etapp 2 pågår under tre år från 2019, men är tänkt att fortsätta fram till 2027.

Språk och normkritik

Kommunikationen ska ha ett normkritiskt perspektiv, exempelvis i val av bilder och intervjupersoner. Kommunikationen ska stimulera till förändrade normer och ordval för att på så sätt stärka och förnya innovationsområdet.

Eftersom RE:Source är ett svenskt innovationsprogram är huvudspråket svenska. Texterna ska skrivas på klarspråkad svenska vilket innebär att språket ska vara vårdat, enkelt och begripligt. Utvalda delar

av informationen på hemsidan ska göras tillgänglig på engelska. Detta för att vi ska kunna nå målgrupper även utanför Sverige.

Budskap

Under RE:Sources andra etapp ska tre övergripande budskap kommuniceras:

1. RE:Source, innovationsarenan som tar fram lösningar för hållbara erbjudanden, hållbart användande och ett hållbart cirkularitetssystem.
2. RE:Source samverkar gärna och har ett brett utbud av både pågående och avslutade forskningsprojekt som tagit fram eller arbetar med lösningar på ett stort antal problem. Var med och dra nytta av vårt arbete!
3. Ansök vid våra utlysningar och registrera dig i vår kompetensdatabas. Vi vill nå nya målgrupper som söker medel och uppdrag.

Målgrupper

Eftersom RE:Source är en mötesplats för många olika aktörer är den interna kommunikationen viktig, inte minst för att öka idéutbytet och för att sprida information om utlysningar.

Den externa kommunikationen ska öka omvärldens kännedom om RE:Source och sprida information om resultat från projekt inom programmet.

Vid planering av extern kommunikation ska informationsmaterialet målgruppsanpassas.

Under etapp 2 kommer mer fokus än tidigare att ligga på att presentera resultat till utvalda målgrupper genom möten och workshops.

Identifierade målgrupper för RE:Source är

- Materialproducenter och tillverkningsindustri
- Aktörer inom logistik, infrastruktur och bygg
- Tjänsteleverantörer inom exempelvis återbruk, återvinning och avfallshantering
- Teknikleverantörer
- Beställare/Upphandlare
- Handeln
- Beslutsfattare och myndigheter
 - Naturvårdsverket, Energimyndigheten, Formas, VINNOVA
 - Miljö- och energidepartementet, näringsdepartementet, arbetsmarknadsdepartementet och utbildningsdepartementet
 - Länsstyrelser
- Kommuner, kommunala bolag och kommunförbund
- Forskare inom akademi och institut
- Studenter
- Bransch- och intresseorganisationer samt NGO (Non-Governmental Organizations)
- Press och andra medier
- Internationella plattformar för cirkulär ekonomi

Kanaler

För att nå ut med budskapen använder RE:Source både interna och externa kommunikationskanaler. RE:Source kommer även att dra nytta av de kanaler som andra aktörer inom området, både svenska och internationella, har byggt upp gentemot sina målgrupper. Exempel på sådana är andra strategiska innovationsprogram, satsningen Materialens år samt European circular economy stakeholder platform,

Kanaler för intern kommunikation

- Webbplatsen resource-sip.se
- Teamwebbplatsen RE:Source internwebb
- Nyhetsutskick
- Interna möten
- Seminarier, workshops och konferenser
- E-post

Kanaler för extern kommunikation

- Webbplatsen resource-sip.se
- Projektdatabas
- Kompetenspool
- RE:Sources egna seminarier, workshops och konferenser
- Nyhetsutskick via verktyget BizWizard
- Finansierande myndigheters externa kanaler
- Branschpress
- Aktörernas kundtidningar och nyhetsbrev
- Branschorganisationernas kommunikationskanaler
- Dagspress, TV och radio
- Publicering av vetenskapliga artiklar
- Sociala medier samt ämnesanknutna forum
- Deltagande på externa seminarier, workshops och konferenser
- Andra aktörer inom området som vill sprida våra resultat, både svenska och internationella

Webbplats: Webbplatsen **resource-sip.se** är den primära digitala mötesplatsen för aktörer inom RE:Sources område. Där publiceras all grundläggande information om RE:Source samt nyheter, event, utlysningar och projektresultat. Där läggs även de interna dokument som programkontoret bedömer är lämpliga att sprida till allmänheten. Hemsidan ska under perioden utvecklas för att bättre kunna möta användarnas och programmets behov.

Projektdatabas: Varje projekt är efter avslutat arbete ansvarigt för att lämna en rapport till Energimyndighetens databas, som man ska kunna nå från **resource-sip.se/projektdatabas/**. Där samlas beskrivningar av samtliga projekt finansierade via RE:Source. Även andra dokument kopplade till projekten samlas i databasen, som är öppen för alla. Under etappen uppdateras funktionen för att bli mer internationellt tillgänglig.

Kompetenspool: RE:Sources nya plattform **kompetens-resource-sip.se** annonserar ut uppdrag inom projekten samt verkar för ökat kompetensutbyte inom innovationsområdet.

Teamwebbplats: På den interna teamwebbplatsen **RE:Source internwebb** kan programmets arbetsgrupper och styrelse dela material med varandra. Genom denna kanal sprider också programvärden dokumentation.

Seminarier, workshops och konferenser: Möten – både inom RE:Source och externa – är värdefulla kommunikationstillfällen för att skapa samhörighet och överföra kunskap, och därmed möjliggöra idéutbyten och synergieffekter. RE:Sources stämma 2019 är ett av det årets viktiga möten.

Interna nyhetsutskick: Programkontoret skickar vid behov nyhetsutskick särskilt riktade till aktörer inom programmet. Dessa rör exempelvis information om arbetssätt och dylikt.

Externa nyhetsutskick: Programmets mottagarlista för nyhetsbrev byggs ut kontinuerligt och antalet utskick ökar från ca 15 till 20 per år. Pressmeddelanden och andra externa utskick sänds när utlysningar har beviljats, när projektresultat är klara, samt inför stämma, konferenser och seminarier.

Medier: Primärt fokus bland medier är branschpress, men vid resultat som har stort allmänintresse är målgruppen medier med en bredare publik.

Populärvetenskapliga sammanfattningar: Resultat från de projekt som får stöd av RE:Source kansammanställas i populärvetenskaplig form och publiceras på resource-sip.se/projektdatabas samt spridas via lämpliga kanaler i listan ovan.

Vetenskaplig publicering: De resultat som projekten når publiceras i förekommande fall i vetenskapliga tidskrifter, samt kommuniceras till andra medier beroende på nyhetsvärde.

Sociala medier: Inlägg på sociala medier, främst Twitter och LinkedIn, ska få omvärlden att gå till resource-sip.se och ta del av nyheter som publiceras där. Under 2019 kommer programmet även att testa Instagram som en möjlig kanal för en mer sammanhållen kommunikation i sociala medier.

Nyhetsrum: Programmet överväger att bygga upp ett nyhetsrum för att samla nyheter och göra utskick av pressmeddelanden.

Aktörer

Ansaret för kommunikationen inom RE:Source ligger på programmets kommunikatörer, RISE.

Bemanning RE:Source organisation 2019

Stämman väljer valberedning för etapp 1, programstyrelsens ledamöter samt dess ordförande respektive vice ordförande vid varje stämma. Bemanningen av programkontoret och det strategiska rådet beslutas av programstyrelsen. Nedan presenteras förslag på bemanning som programstyrelsen kommer besluta om vid mötet den 28 mars.

Programkontor

Namn	Organisation	Roll	Kön	Presentation
Evalena Blomqvist	RISE	Programchef	K	Lång erfarenhet från att leda både forskargrupper och tematiska forskningsnätverk. Anställd inom RISE sedan 2003, programchef för Mistra Closing the Loop och grundare och tidigare centrumledare av Waste Refinery. Disputerade inom miljögifter från avfallsförbränning 1999 vid Umeå universitet, har arbetat som forskare vid US-EPA.
Johan Felix	CIT	Innovationsledare	M	Gruppchef Materialteknik vid Chalmers Industriteknik (CIT), tidigare koordinatör för Competence Centre Recycling med säte på Chalmers. Materialforskare (disputerad 1993) inom plast och gummi, och har bl a arbetat på ABB med produktutveckling och FoU-ledning. Sedan 2003 på CIT.
Karolina Vikingsson	RISE	Programkommunikatör och administratör	K	Intresset för miljö- och hållbarhetsfrågor fick henne att anta arbetet som programkommunikatör i RE:Source. Hon har en lång erfarenhet från kommunikation och media genom roller granskade nyhetsreporter på Göteborgs posten. Har de två senaste åren arbetet som kommunikatör inom Göteborg Stad. Hon har examen från journalisthögskolan i Göteborg samt Göteborg Universitets kommunikatörsprogram.
Angelica Afzelius	RISE	Programkommunikatör och administratör	K	Hon är samhällsintresserad arbetsledare med lång erfarenhet från kommunikation och media. Examen från bland annat journalisthögskolan i Göteborg. Kommer från SVT där hon de senaste 20 åren har arbetet som redaktör, reporter och programledare.
NN	XX	Demonstrationsledare		xx

Strategiska rådet

Namn	Organisation	Roll	Kön	Presentation
Uwe Fortkamp	Naturvårdsverket	Ordförande	M	Chef för hållbarhetsenheten på Naturvårdsverket sedan 2018 med frågor kring cirkulär ekonomi samt hållbar konsumtion och produktion. Tidigare chef för miljöteknik på IVL Svenska Miljöinstitutet med frågor kring resurseffektivitet och hållbar produktion. Civ Ing. Kemiteknik
Jenny Sahlin	Profu	Vice ordförande	K	Doktorsexamen 2007 vid institutionen för Energi och miljö. Expert inom avfallssystemanalys: marknadsfrågor, policyanalys, miljökonsekvenser, resurseffektivitet, CSR, avfallsbehandling, kommunal. Energisystemanalys: marknadsfrågor, policyanalys, miljökonsekvenser, ekonomiplanering. Konsumtion, avfallsförebyggande, resurshushållning, hållbarhet. Datorbaserade modellberäkningar inom avfallssystem.
Mats Eklund	Linköpings Universitet	Strategiskt råd	M	Professor i industriell miljöteknik vid Linköpings Universitet där jag bland annat leder forskningen inom kunskapsområdet industriell symbios som syftar till ökad valorisering av naturresurser genom samarbete. Jag förestår Biogas Research Center- ett transdisciplinärt kompetenscentrum med 23 olika parter och sju olika forskningsavdelningar som spänner över ämnen från statsvetenskap till molekylär bioteknik.
Anders Persson	Sysav Utveckling	Ledamot	M	Sedan 2014 VD för Sysav Utveckling AB. Disputerad vid LTH 1990 (Teknisk mikrobiologi), därefter projektledare hos Anox (numera AnoxKaldnes) till 1997. VD för Marksanering i Sverige AB 1997-2001, avdelningschef (marksanering och farligt avfall) på Sysav till 2013.
Erik Pettersson	Inrego	Ledamot	M	Hållbarhetschef på Inrego AB (som återanvänder IT-utrustning) sedan 2007. Föreläser om Cirkulär ekonomi och IT-återanvändning. I Miljöstyrnings-rådets expertgrupp för datorer och bildskärmar 2013. Civ ing Industriell Ekonomi från LTU 2001.
Björn Haase	Höganäs Sweden AB	Ledamot	M	Chef för området Non Metal Products inom Höganäs Sweden AB. Ordförande inom Jernkontorets teknikområde Restprodukter, medlem av Metalliska Materials agendaråd och Swerea Mefos programråd. Har sedan examen som Bergsingenjör (KTH) arbetat inom Höganäs i olika roller, bland annat som chef inom olika produktionsavsnitt och för processutveckling.
Thomas Fägerman	Bodens kommun	Ledamot	M	Drygt 20 års erfarenhet av avfallsbehandling/-hantering som beställare, konsult och entreprenör. Deltagit i ett flertal utvecklingsprojekt samt även varit projektledare för North Waste Infrastructure. Examen från Miljö- och hälsoskyddslinjen, Umeå Universitet 1987.
Anders Kihl	Ragn-Sells	Ledamot	M	Utvecklingschef Ragn-Sells AB, sedan 2013 del av ledningsgruppen, 2011-2013 utvecklingschef affärsområde Entreprenad Ragn-Sells AB, 2007-2011 miljösansvarig fastighetsavdelningen Svenska Statoil AB, 1999-2011 olika positioner inom Ragn-Sells AB, Civ. Ing Samhällsbyggnadsteknik LuTH 1993-1999. Styrelseledamot i några av Ragn-Sells AB:s dotterbolag.
Tobias Richards	Högskolan i Borås	Ledamot	M	Professor i energiteknik vid Högskolan i Borås sedan 2010. Disputerade inom kemisk apparat- och anläggningsteknik 2001 vid Chalmers tekniska högskola och var kvar där till och med 2009. Har även arbetat på University of Maine (2001-2002) och på University of California (2014).
Lia Detterfelt	Renova	Ledamot	K	Civilingenjör i kemiteknik, processingenjör Renova. Drygt 20 års erfarenhet av miljö-, energi- och avfallsfrågor i Sverige och några andra länder. Huvudsakligen arbetat med praktiska tekniska, juridiska och systemmässiga utvecklingsfrågor. Har deltagit som verksamhetsrepresentant i flertalet forskningsprojekt och ingått i styrelsen för forskarskolan Powres.
Johanna Alkan Olsson	Lunds Universitet	Ledamot	K	Lektor i miljövetenskap på centrum för miljö och klimatforskning, Lunds Universitet. Jag forskar på policy implementerings processer rörande att styra mot mer hållbar användning av olika typer av resurser och framförallt interaktionen organisatoriska strukturer och lagar och policy. Jag forskar också på strategisk markanvändning. Båda relevanta för arbetet mot en mer cirkulär ekonomi då det handlar om att lösa detaljproblem samtidigt som vi måste få grepp om helheten.
Fredrik Moberg	Stockholm Resilience Centre	Ledamot	M	Doktor i naturresurshushållning vid institutionen för systemekologi på Stockholms universitet. Idag verksamhetschef för den fristående organisationen Albaeco och forskare, föreläsare samt senior kommunikationsrådgivare på Stockholm Resilience Centre vid Stockholms universitet.
Marianne Hedberg	Sverigesbygg-industrier	Leddamoto	K	Miljöexpert på Sveriges Byggindustrier sedan 2014. BioGeo-vetare med erfarenhet från kommunal miljömyndighet och byggsektor. Resurs- och avfallsfrågor, utfasning av oönskade ämnen, biologisk mångfald och ekosystemtjänster.